

Katalog koristnih informacij s področja varstva okolja

Mestna občina
Ljubljana

Slovar uporabljenih kratic

FFS – fitofarmacevtska sredstva

JP SNAGA – Snaga Javno podjetje, d. o. o.

JP VO-KA – Javno podjetje Vodovod – kanalizacija, d. o. o.

MG – Ministrstvo za gospodarstvo

MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

MO – Ministrstvo za obrambo

MOL – Mestna občina Ljubljana

MOP – Ministrstvo za okolje in prostor

MNZ – Ministrstvo za notranje zadeve

MP – Ministrstvo za promet

MU – Mestna uprava

MZ – Ministrstvo za zdravje

RS – Republika Slovenija

Oblikovanje: Utd d.o.o.

Ilustracije: Mojca Dolinar

Tisk: Florin d.o.o.

Lektoriranje: Saša Erjavec

Naklada: 7000 izvodov

Ljubljana, oktober 2007

Izdajatelj:

Mestna občina Ljubljana

Mestna uprava

Oddelek za varstvo okolja

UVOD

Skrb za okolje je večplastna in nas zadeva na vseh področjih življenja v prostoru in poseganja vanj. Zagotovo varstvo okolja ne pomeni le varstva pred onesnaženjem, ampak tudi urejanje za vse ljudi primernega mestnega okolja, varovanje naravnega okolja in odpravljanje nepotrebnih in zdravju škodljivih virov. Na Oddelku za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana že vrsto let spremljamo dogajanje v okolju, predvsem na področju varstva podzemne vode, tal, zraka, hrupa in naravnega okolja, dnevno pa se srečujemo tudi s področji, za katera neposredno nismo odgovorni, pa vendar se brez njihovega poznavanja ne moremo celovito seznaniti s stanjem okolja.

Številne pobude in vprašanja meščanov Ljubljane pa tudi strokovne javnosti so nas spodbudile k izdelavi celovitega zbornika informacij s področja varstva okolja. V takoimenovanem katalogu bo vsakdo lahko našel ne le veljaven seznam zakonodaje, ampak predvsem kratek vsebinski pregled po posameznih področjih in tisto, kar je najpomembnejše, informacije o institucijah, ki so odgovorne za reševanje posameznih okoljskih zadev.

ZRAK 5

Podatki o onesnaženosti zraka	6
Pregled kurilnih naprav	7
Svetlobno onesnaževanje	9
Energetske svetovalne pisarne	10
Smrad	10
Sofinanciranje naložb v obnovljive vire energije	11

HRUP 12

Obremenjenost okolja s hrupom	13
Hrup kot posledica uporabe ceste, železniške proge ali obratovanja odprtega parkirišča	14
Hrup ob prireditvah	15

VODE 16

Vodovarstvena območja	18
Podatki o kakovosti vode	19
Oskrba s pitno vodo	20
Odvajanje in čiščenje odpadnih vod	21
Soglasje za priključitev na vodovodno in kanalizacijsko omrežje	22
Izvedba priključka na vodovodno in kanalizacijsko omrežje	22
Pridobitev vodne pravice	23
Vodno soglasje	24
Kopalna voda	25

TLA 26

Fitofarmaceutska sredstva	27
Naprave za nanašanje fitofarmaceutskih sredstev	27
Prodaja fitofarmaceutskih sredstev	28
Pravilna uporaba fitofarmaceutskih sredstev	28
Dobra kmetijska praksa	29
Gnojilni načrt	30
Obveznosti spremljevalcev psov v zvezi z vzdrževanjem čistoče	30
Vrtičkarstvo na vodovarstvenih območjih	31

ODPADKI 32

Nelegalna odlagališča odpadkov	33
Ločeno zbiranje odpadkov	34
Ločeno zbiranje stekla	35
Ločeno zbiranje papirja in kartona	35
Ločeno zbiranje embalaže	35
Ločeno zbiranje bioloških odpadkov	36
Ostanek odpadkov	37
Zeleni odrez	37
Kosovni odpadki	38
Električna in elektronska oprema	39
Gradbeni odpadki	40
Izrabljene avtomobilske gume	40
Avtomobili	41
Nevarni odpadki iz gospodinjstev	42
Ostanki fitofarmaceutskih sredstev	43
Azbestni odpadki	44
Odpadna olja in maščobe	45

NARAVNO OKOLJE 46

Natura 2000	47
Prodaja zemljišč na zavarovanem območju	48
Naravovarstveni pogoji in soglasja	49
Škoda na premoženju, ki jo povzročijo živali zavarovanih prosto živečih živalskih vrst	50
Prepoved vožnje z vozili v naravnem okolju	51
Prepoved kurjenja v naravnem okolju	52
Zavetišče za zapuščene živali	53
Zatočišče za živali prosto živečih vrst	53

JAVNE ZELENE POVRŠINE V MESTU 54**DRUGE KORISTNE ŠTEVILKE 55****VIRI 57**

ZRAK

Človek s svojo posredno ali neposredno aktivnostjo v zrak izpušča snovi, ki lahko škodljivo učinkujejo na zdravje ljudi in okolje. Nadzor glede spoštovanja zakonodaje s področja zraka izvajajo državni inšpektorji, pristojni za varstvo okolja.

Pomembni predpisi, ki urejajo področje:

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Ur. l. RS, št. 34/07)
- Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Ur. l. RS, št. 81/07)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Ur. l. RS, št. 73/94, 68/96, 109/01, 41/04)
- Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih snovi v zrak (Ur. l. RS, št. 73/94, 52/02, 41/04)
- Uredba o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 24/05)
- Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Ur. l. RS, št. 129/04, 57/06)
- Pravilnik o oskrbi malih kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov pri opravljanju javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov (Ur. l. RS, št. 128/04, 18/05)
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07)

Podatki o onesnaženosti zraka

Okoljski podatki so **javni**. Pravico dostopa do okoljskih podatkov ima vsakdo, vendar skladno z zakonom. Podatke o naravnih pojavih, stanju in onesnaževanju okolja zagotavlja država, neposredno ali prek javnega pooblastila, ki se ga podeli javnemu zavodu, ustanovljenemu za izvajanje opazovanja pojavov. Občina lahko zagotavlja podrobnejši ali posebni monitoring stanja okolja, neposredno ali kot gospodarsko javno službo, zbrane podatke pa mora brezplačno posredovati ministrstvu. V Ljubljani se izvajajo meritve onesnaženosti zraka na dveh merilnih mestih – Lju-

bljana, Figovec in Ljubljana, Bežigrad. **Merilno mesto Ljubljana, Figovec** je postavljeno na lokaciji, ki je prometno zelo obremenjena in meri predvsem prometno onesnaženost, **merilno mesto Ljubljana, Bežigrad** pa je postavljeno zunaj vpliva večjih lokalnih virov onesnaževanja in prikazuje razmere v širšem mestnem okolju.

Koristne številke/naslovi

MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja,
Zarnikova 3, Ljubljana,
tel.: 01/306-43-04, faks: 01/306-43-03,
e-pošta: varstvo.okolja@ljubljana.si,
splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/zvo/default.html

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana,
tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

Podatki o onesnaženosti zraka v Ljubljani:
http://www.ljubljana.si/si/mescani/okolje/stanje/onesnazenost_zraka/default.html

Podatki avtomatskih merilnih postaj o kakovosti zraka:
<http://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/podatki/>

Pregled kurilnih naprav

Izvajanje meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov je **obvezna državna gospodarska javna služba**, ki se izvaja po posameznih dimnikarskih območjih. Za opravljanje javne službe se podeli koncesija, za vsako posamezno dimnikarsko območje ena. V Mestni občini Ljubljana izvajata omenjeno obvezno gospodarsko službo podjetji **Energetski servis, d. o. o. (na območju ČS: Šmarna gora, Šentvid, Posavje, Črnuče, Dravlje, Šiška, Bežigrad in Center) in Eko dimnik, d. o. o. (na območju ČS: Rožnik, Vič, Trnovo, Rudnik, Golovec, Moste, Jarše, Polje in Sostro)**. Dimnikarska služba obsega: pregledovanje in čiščenje malih kurilnih naprav, pregledovanje in čiščenje zračnikov, izvajanje meritev obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak ter posredovanje podatkov o mali kurilni napravi za vpis v evidenco kurilnih naprav. Za obvezen vsakoletni pregled kurilnih naprav je odgovorna oseba, ki nadzoruje in upravlja malo kurilno napravo, pomožno napravo, dimni vod ali zračnik, ter v večstanovanjskih stavbah upravnik stavbe. Če se odgovorne osebe ne da določiti, pa lastnik nepremičnine ali dela nepremičnine (etažni lastnik). Cene storitev določi vlada na predlog ministra, pristojnega na okolje. Uporabnik storitev ima pravico zahtevati in pridobiti kopije vseh dokumentov, ki so izdani v zvezi z izvajanjem storitev dimnikarske službe na njegovi napravi, cenik opravljanja storitev, izpis iz evidence kurilnih naprav

za svojo kurilno napravo, letni program izvajanja storitev na napravi, za katero je uporabnik storitev ter račun za opravljene storitve s specifikacijo opravljenih in obračunanih storitev. Uporabnik storitve se lahko v zvezi z izvajanjem dimnikarske službe pritoži koncesionarju. Uporabnik storitev mora dimnikarski službi omogočiti neovirano in varno opravljanje storitev, ob najavljenem terminu pripraviti neoviran in prost dostop do kurilne naprave, dimnih vodov, pomožnih naprav ali zračnikov in dovoliti vpogled v načrte teh naprav, omogočiti vstop v prostore, v katerih so naprave ali skozi katere potekajo oziroma v katerih se opravljajo storitve dimnikarske službe, ter omogočiti vpogled v načrte zgradbe, v katerih so nameščene te naprave ali skozi katere potekajo, in zagotoviti ravnanje z odpadki razen nevarnih, ki nastanejo pri izvajanju dimnikarske službe, v skladu s predpisi. V nasprotnem primeru je izvajalec dimnikarske službe o tem dolžan obvestiti Inšpektorat RS za okolje in prostor, ki uporabniku odredi, da zagotovi vse, kar je potrebno za izvedbo storitev dimnikarske službe. Če uporabnik storitev dimnikarske službe najavljeni čas opravljanja storitev dimnikarske službe ne odpove in ga v dogovoru s koncesionarjem ne prestavi ali če koncesionarju ne omogoči opravljanje storitev, mora plačati nastale stroške zaradi prihoda oziroma prevoza ter porabljenega časa v skladu s ceno iz tarife opravljanja storitev dimnikarske službe, razen če

zaradi daljše odsotnosti koncesionarju upravičeno ni mogel odpovedati najavljenega časa opravljanja storitev dimnikarske službe. Nadzor nad izvajanjem dimnikarske službe izvajata Inšpektorat

RS za okolje in prostor in Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Nadzor nad zaračunavanjem cen opravljanja storitev izvaja Tržni inšpektorat.

Koristne številke/naslovi

eko dimnik, d. o. o.,
Stritarjeva cesta 9, 1290 Grosuplje,
tel.: 01/786-07-01, 01/786-07-02

Energetski servis, d. o. o.,
Roška 2A, Ljubljana,
tel.: 01/230-02-00, 01/230-02-10, faks: 01/230-02-30

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana,
Vilharjeva 33, Ljubljana,
tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,
e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si,
splet: <http://www.iop.gov.si/>

MG, Tržni inšpektorat RS, Območna enota Ljubljana,
Vilharjeva 33, Ljubljana,
tel.: 01/420-48-00, 01/420-48-10, faks: 01/420-48-68,
e-pošta: ljubljana.tirs@gov.si,
splet: http://www.ti.gov.si/si/predstavitev_trznega_inspektorata_rs/

MO, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
Izpostava Ljubljana,
Prule 27, Ljubljana,
tel.: 01/ 426-43-02, faks: 01/ 426-42-80,
e-pošta: ljubljana.irsvndn@mors.si,
splet: <http://www.mors.si/index.php?id=97>

Svetlobno onesnaževanje

Svetlobno onesnaženje je širok pojem, v katerem pod skupnim imenovalcem združujemo več problemov, ki pa so vsi povezani z neučinkovito, motečo in pretirano uporabo **umetne svetlobe**. Posebne kategorije vključujejo »osvetljevanje sosedov«, pretirano osvetlitev, slepenje, svetlobni nered in osvetljeno nočno nebo. Povzročča ga osvetlitev naravnega okolja v nočnem času iz različnih virov in ima številne negativne posledice: med drugim povzročča zdravstvene težave pri ljudeh, zamegljuje nočno zvezdno nebo, moti astronomska opazovanja in škoduje naravnim ekosistemom. Izvira iz osvetljevanja notranjih prostorov, reklamnih panojev, gospodarskih dejavnosti, pisarn, tovarn, ulične razsvetljave in športnih dogodkov. Največje je v najbolj industrializiranih državah, zaznamo pa ga lahko že iz svetil, ki emitirajo že manjše količine svetlobe v manj obljudenih po-

dročjih. Vzdrževanje javne razsvetljave v Mestni občini Ljubljana izvaja **Javna razsvetljava, d. d.**

Koristne številke/naslovi

Javna razsvetljava, d. d.,
 Litijska cesta 263, Ljubljana,
 tel.: 01/586-36-00, 031/602-567, 031/396-587, 031/688-512,
 prijava napak: 01/586-36-00, faks: 01/542-94-00,
 e- pošta: info@jr-lj.si,
 splet: <http://www.jr-lj.si/>

Obrazec za prijavo napak:
http://www.jr-lj.si/prijava_napak.php?page_id=prijava_napak

Energetske svetovalne pisarne

Glavna naloga **energetskih svetovalnih pisarn** je z brezplačnimi nasveti in razgovori pomagati pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za učinkovitejšo rabo energije. V pisarnah lahko izveste več o: izbiri ogrevalnega sistema in ogrevalnih naprav, zamenjavi ogrevalnih naprav, zmanjšanju porabe energije, izbiri ustreznega goriva, toplotni zaščiti zgradb,

izbiri ustreznih oken, zasteklitve, sanaciji stavb z namenom zmanjšanja rabe energije, uporabi varčnih gospodinjskih aparatov in vseh preostalih vprašanih, ki se nanašajo na rabo energije. Program izvaja Gradbeni inštitut – ZRMK z usposobljenimi energetskimi svetovalci. Delovanje svetovalnih pisarn je rezultat partnerskega sodelovanja z občinami.

Koristne številke/naslovi

Energetsko svetovalna pisarna Ljubljana,

Dalmatinova 1, Ljubljana,

tel.: 01/306-10-33,

delovni čas: vsak torek in četrtek od 16:30 do 19:00,

e-pošta: miha.praznik@guest.arnes.si,

splet: <http://gcs.gi-zrmk.si/Svetovanje/ESP/ESPLjubljanaNEW.htm>

Prijava za svetovanje:

vsak delovni dan od 8:00 do 12:00

na tel.: 01/306-10-33

Smrad

Ločimo prijetne in neprijetne vonje. Smrad se običajno povezuje z neprijetnimi. Zaznava vonjev poteka na dveh stopnjah: fiziološki – vzburljanje receptorjev za vonj v nosu – in psihološki – obdelava dražljaja v delu možganov, kjer je center za voh. Na »običajne« vonje, kot je na primer vonj lastnega telesa, ljudje nismo tako pozorni kot na bolj

izstopajoče, »manj običajne« vonje. Zaradi subjektivnosti dojemanja vonjev je določitev objektivnih kriterijev za vrednotenje smradu skoraj nemogoča. Evropska unija na področju smradu ni sprejela krovne direktive, ampak je le-to prepuščeno urejanju na nacionalnih ravneh. V RS **predpisov**, ki bi obravnavali smrad, **nimamo**.

Sofinanciranje naložb v obnovljive vire energije

Ekološki sklad RS, javni sklad že od leta 1996 izvaja razpise za sofinanciranje prehoda na čistejšje vire energije ogrevanja. V okviru razpisov kreditirajo: vgradnjo sodobnih naprav in sistemov za ogrevanje prostorov oz. pripravo sanitarne tople vode, rabo obnovljivih virov energije, zmanjšanje toplotnih izgub pri obnovi obstoječih stanovanjskih objektov, gradnjo ali obsežnejše rekonstrukcije stanovanjskih objektov, pri katerih bo specifična poraba toplote za ogrevanje nižja od 45 kWh/(m² leto), nakup energetske učinkovite naprav in drugo. Za pridobitev kredita je treba predložiti vlogo z vso zahtevano dokumentacijo in dokazili. Mapa z razpisno dokumentacijo je dostopna na skladu.

Javni razpis je objavljen v Uradnem listu RS, na spletnih straneh Ekološkega sklada, obvestilo o razpisu je objavljeno tudi v dnevnem časopisju. Neposredna sredstva za izrabo obnovljivih virov energije v gospodinjstvih je mogoče od leta 2002 pridobiti tudi prek razpisov **Ministrstva za okolje in prostor**, Direktorata za evropske zadeve in investicije, Sektorja za aktivnosti učinkovite rabe in obnovljivih virov energije. Na razpisu lahko sodelujejo posamezna gospodinjstva na območju RS, ki so izvedla enega ali več ukrepov, ki so predmet razpisa. Javni razpis je objavljen v Uradnem listu RS, na spletnih straneh, obvestilo o razpisu je objavljeno tudi v dnevnem časopisju.

Koristne številke/naslovi

Ekološki sklad RS, javni sklad,
Tivolska cesta 30, Ljubljana,
tel.: 01/241-48-20, faks: 01/241-48-60,
e-pošta: ekosklad@ekosklad.si,
splet: <http://www.ekosklad.si/>

Objava javnega razpisa za kreditiranje okoljskih naložb občanov (Ekološki sklad):
<http://www.ekosklad.si/html/razpisi/main.html>

MOP, Direktorat za evropske zadeve in investicije,
Sektor za aktivnosti učinkovite rabe in obnovljivih virov energije,
Dimičeva 12, Ljubljana, tel.: 01/300-69-90, faks: 01/300-69-91,
e-pošta: info.aure@gov.si,
splet: http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_evropske_zadeve_in_investicije/

Objava javnih razpisov za finančne spodbude (MOP):
<http://www.aure.si/index.php?MenuID=197&MenuType=E&lang=SLO&navigacija=on>

HRUP

Hrup je vsak zvok, ki v naravnem in življenjskem okolju vzbuja nemir, moti človeka in škoduje njegovemu zdravju ali počutju ali škodljivo vpliva na okolje. Nadzor glede spoštovanja zakonodaje s področja hrupa izvajajo državni inšpektorji, pristojni za varstvo okolja.

Pomembni predpisi, ki urejajo področje:

- Pomembni predpisi, ki urejajo področje:
- Zakon o prekrških zoper javni red in mir (Ur. l. RS, št. 110/03)
- Uredba o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 121/04)
- Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 105/05)
- Uredba o načinu uporabe zvočnih naprav, ki na shodih in prireditvah povzročajo hrup (Ur. l. RS, št. 118/05)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu hrupa za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 70/96, 45/02)
- Pravilnik o zvočni zaščiti stavb (Ur. l. RS, št. 141/99)

Obremenjenost okolja s hrupom

V skladu s predpisom, ki ureja ocenjevanje in urejanje hrupa v okolju, je treba za mestne občine, kjer živi več kot 100.000 prebivalcev, povprečna gostota poselitve naselja pa je večja od 10 prebivalcev na hektar, izdelati **strateško karto hrupa**. Za izdelavo in revidiranje strateških kart ter za vodenje zbirke kart hrupa je odgovoren **MOP**. Na osnovi karte hrupa se nato izdelava operativni program varstva pred hrupom, ki vsebuje načrte ukrepov za obvladovanje problemov na območjih, kjer je ugotovljeno preseganje mejnih vrednosti, določenih za kazalce hrupa. Operativni program varstva pred hrupom pripravi MOP v sodelovanju z MP, MZ in MU MOL. Operativni program

sprejme Vlada RS. Strateška karta hrupa je odlična strokovna podlaga za oceno stanja obremenjenosti okolja s hrupom, za pripravo ustreznih ukrepov in sanacijskih programov za zmanjševanje hrupa, načrtovanje prometne politike, hkrati pa predstavlja tudi strokovne smernice pri pripravi občinskih prostorskih aktov.

Koristne številke/naslovi

MOP,
Dunajska cesta 48, Ljubljana,
tel.: 01/478-74-00, faks: 01/478-74-22,
e-pošta: gp.mop@gov.si,
splet: <http://www.mop.gov.si/>

MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja,
Zarnikova 3, Ljubljana,
tel.: 01/306-43-04, faks: 01/306-43-03,
e-pošta: varstvo.okolja@ljubljana.si,
splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/zvo/default.html

Hrup kot posledica uporabe ceste, železniške proge ali obratovanja odprtega parkirišča

Mejne in kritične vrednosti kazalcev hrupa so določene v predpisu, ki ureja mejne vrednosti kazalcev hrupa v okolju. Nadzor izvaja Inšpektorat RS za okolje in prostor. Inšpektor lahko za vire hrupa, za katere se kazalci hrupa ne ugotavljajo na podlagi modelnega izračuna, odredi

izvedbo meritev hrupa v skladu s predpisom, ki ureja obratovalni monitoring hrupa za vire hrupa, ne da bi bil upravljavec vira hrupa o tem vnaprej obveščen. Izvedbo ukrepov za zmanjšanje emisije hrupa v okolje mora zagotoviti **upravljavec vira hrupa**.

Koristne številke/naslovi

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana,
Vilharjeva 33, Ljubljana,
tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,
e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si,
splet: <http://www.iop.gov.si/>

Seznam pooblaščenecv za opravljanje prvih meritev in obratovalnega monitoringa hrupa za vire hrupa:
<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/hrup/podatki/>

Hrup ob prireditvah

Organizatorji prireditve morajo pri **Oddelku za gospodarske dejavnosti in promet MU MOL** vložiti vlogo za pridobitev **dovoljenja za začasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom** vsaj 30 dni pred začetkom prireditve. Vlogi morajo obvezno priložiti poročilo o emisiji hrupa v okolje, ki ga lahko izdelata oseba, ki je pridobila pooblastilo za izvajanje obratovalnega monitoringa hrupa za vire hrupa, ali pa izdajatelj dovoljenja organizatorju prireditve naloži obvezno izvajanje meritev hrupa med prireditvijo. Dovoljenje lahko pristojni organ izda, če je iz poročila o emisiji hrupa razvidno, da celotna raven zvočnega tlaka zaradi uporabe zvočne naprave na fasadi nobe-

ne od stavb z varovanimi prostori ne bo presejala kritičnih obremenitev. Zvočne naprave se lahko uporabljajo največ 8 ur v posameznem dnevu prireditve, od tega največ 4 ure ponoči, kar pomeni največ do 2. ure ponoči. Izjema so prireditve med občinskimi in državnimi prazniki, med dela prostimi dnevi ter tradicionalne prireditve. S 1. 1. 2008 velja prepoved uporabe zvočnih naprav na območjih, kjer je v skladu s predpisom s področja varstva okolja, ki ureja mejne vrednosti kazalcev hrupa v okolju, določena I. in II. stopnja varstva pred hrupom. **Dovoljenja za shode** izdaja **MOP, Agencija RS za okolje**. Nadzor izvaja Inšpektorat RS za okolje in prostor.

Koristne številke/naslovi

Izdaja dovoljenj (prireditve):

MOL, MU, Oddelek z gospodarske dejavnosti in promet,

Trg mladinskih delovnih brigad 7, Ljubljana,

tel.: 01/306-17-15, faks: 01/306-17-01,

e-pošta: ogjzp@ljubljana.si,

splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/ogjzp/default.html

Seznam pooblaščenecv za opravljanje prvih meritev

in obratovalnega monitoringa hrupa za vire hrupa:

<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/hrup/podatki/>

Izdaja dovoljenj (shodi):

MOP, Agencija RS za okolje in prostor,

Vojkova 1b, Ljubljana,

tel.: 01/478-45-51,

<http://www.arso.gov.si/>

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana,

Vilharjeva 33, Ljubljana,

tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,

e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si, splet: <http://www.iop.gov.si/>

VODE

Voda je naravna brezbarvna tekočina, ki je povsod prisotna. Nima okusa niti vonja. Brez nje ne moremo živeti. Nadzor glede spoštovanja zakonodaje s področja voda izvajajo državni inšpektorji, pristojni za varstvo okolja.

Pomembni predpisi, ki urejajo področje:

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06)
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02, 2/04, 41/04)
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Ur. l. RS, št. 47/05)
- Uredba o območjih kopalnih voda ter o monitoringu kakovosti kopalnih voda (Ur. l. RS, št. 70/03, 72/04)
- Uredba o območju vodonosnika Ljubljanskega polja in njegovega hidrografskega zaledja, ogroženega zaradi fitofarmaceutskih sredstev in lahkih kloriranih ogljikovodikov (Ur. l. RS, št. 102/03, 41/04, 120/04, 7/06)
- Uredba o programu ukrepov sanacije onesnaženja dela vodonosnika Ljubljanskega polja s trikloroetenom na vodovarstvenem območju vodarne Hrastje (Ur. l. RS, št. 64/04)
- Uredba o standardih kakovosti podzemne vode (Ur. l. RS, št. 100/05)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Ur. l. RS, št. 120/04, 7/06)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 45/2007)
- Pravilnik o gradnjah na vodovarstvenih območjih, ki se lahko izvedejo samo na podlagi vodnega soglasja, in o dokumentaciji, ki je potrebna za pridobitev vodnega soglasja (Ur. l. RS, št. 62/04)
- Pravilnik o imisijskem monitoringu podzemne vode (Ur. l. RS, št. 42/02, 41/04)
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06)
- Pravilnik o kriterijih za označevanje vodovarstvenega območja in območja kopalnih voda (Ur. l. RS, št. 88/04)
- Pravilnik o minimalnih higienskih in drugih zahtevah za kopalne vode (Ur. l. RS, št. 73/03)
- Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode (Ur. l. RS, št. 105/02)
- Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 35/06)
- Pravilnik o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06)
- Pravilnik o podrobnejših kriterijih za ugotavljanje kopalnih voda (Ur. l. RS, št. 79/03)
- Odlok o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 14/06, 59/07)
- Odlok o oskrbi s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 17/06)
- Odlok o varstvu lokalnih virov pitne vode (Ur. l. RS, št. 78/00)
- Odlok o varstvu virov pitne vode (Ur. l. RS, št. 13/88, 23/88, 19/89, 71/93)

Vodovarstvena območja

Vodovarstvena območja so **območja varovanja kakovosti podzemne vode** v vodonosnikih. Na območju MOL sta še posebej pomembna: vodovarstveno območje za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja in vodovarstveno območje za vodno telo Ljubljanskega barja z okolico (podzakonski akt je v sprejemanju). Vodovarstvena območja obsegajo območja zajetij in notranja območja, za katere veljajo različni varovalni režimi in s tem povezani ukrepi, prepovedi in omejitve za rabo vode. Določena so na zemljiško parcelo natančno. Meje vodovarstvenih območij, območij zajetij in notranjih območij so

poligoni, določeni v digitalni obliki kot poseben sloj geografskega informacijskega sistema in prikazani na karti, ki jo v izvirniku hrani MOP. Nadzor izvajajo **Inšpektorat RS za okolje in prostor, Zdravstveni inšpektorat RS in Kmetijska inšpekcija**.

Koristne številke/naslovi

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor,
Območna enota Ljubljana,
Vilharjeva 33, Ljubljana,
tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,
e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si,
splet: <http://www.iop.gov.si/>

MZ, Zdravstveni inšpektorat RS,
Parmova 33, Ljubljana,
tel.: 01/280-38-02, faks: 01/280-38-08,
e-pošta: gp-zirs.mz@gov.si,
splet: http://www.mz.gov.si/si/organi_v_sestavu/zdravstveni_inspektorat_rs/

MKGZ, Kmetijska inšpekcija, Enota Ljubljana,
Vilharjeva 33, Ljubljana,
tel.: 01/420-45-00, faks: 01/420-45-10,
e-pošta: irskgh.mkgrp@gov.si,
splet: http://www.mkgrp.gov.si/si/organi_v_sestavu/inspektorat_republike_slovenije_zakmetijstvo_gozdarstvo_in_hrano/kmetijska_inspekcija/

Podatki o kakovosti vode

Okoljski podatki so **javni**. Pravico dostopa do okoljskih podatkov ima vsakdo, vendar skladno z zakonom. Zelo pomembno je, da ločimo med kakovostjo podzemne vode in kakovostjo pitne vode. Kakovost »vode na pipi« se namreč razlikuje od kakovosti podzemne vode, navsezadnje tudi zaradi ukrepov, ki jih izvaja upravljavec vodovodnega sistema. Kakovost podzemne vode na

območju MOL spremljata **Oddelek za varstvo okolja MU MOL** (od leta 1997, meritve se izvajajo na 12 zajemnih mestih) in **MOP, Agencija RS za okolje** v okviru Monitoringa kakovosti podzemne vode v Sloveniji. Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode v centralnem vodovodnem sistemu dnevno izvaja **JP VO-KA**, zunanji nadzor pa **Inštitut za varovanje zdravja RS**.

Koristne številke/naslovi

MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja,
Zarnikova 3, Ljubljana,
tel.: 01/306-43-04,
faks: 01/306-43-03,
e-pošta: varstvo.okolja@ljubljana.si,
splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/zvo/default.html

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana,
tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

Javno podjetje Vodovod – Kanalizacija d.o.o.,
Vodovodna cesta 90, Ljubljana,
tel.: 01/580-81-00, faks: 580-84-02,
e-pošta: voka@vo-ka.si,
splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3>

Inštitut za varovanje zdravja RS,
Trubarjeva 2, Ljubljana,
tel.: 01/244-14-00,
splet: <http://www.ivz.si/>

Podatki o kakovosti podzemne vode (MOL):
http://www.ljubljana.si/si/mescani/okolje/stanje/kakovost_podzemne_vode/default.html

Podatki o kakovosti podzemne vode (MOP):
<http://www.arso.gov.si/vode/podzemne%20vode/>

Podatki o kakovosti pitne vode (JP VO-KA):
v informacijski pisarni javnega podjetja Vodovod – kanalizacija,
Vodovodna cesta 90,
splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=364>

Podatki o kakovosti pitne vode (IVZ):
<http://www.ivz.si/index.php?akcija=kategorija&k=28>

Oskrba s pitno vodo

Oskrba s pitno vodo je **obvezna občinska gospodarska javna služba** varstva okolja. Na območju MOL jo izvaja **JP VO-KA**. Za **stanje hišnega vodovodnega omrežja** je odgovoren **lastnik ali upravljavec stavbe**. Priključitev stavb na javni sistem oskrbe s pitno vodo je obvezna povsod, kjer je ta na voljo. Prebivalci mesta Ljubljane in bližnjih primestnih naselij se s pitno vodo oskrbujejo iz centralnega vodovodnega sistema, nekatera manjša naselja v okolici mesta, ki so od osrednjega dela in s tem tudi črpališč centralnega sistema

preveč oddaljena ali pa ležijo mnogo višje od črpališč centralnega sistema, se oskrbujejo s pitno vodo iz lokalnih vodovodnih sistemov. Vodni vir centralnega vodovodnega sistema so prodni vodonosniki Ljubljanskega polja in barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrustje, Jarški prod, Šentvid in Brest. Lokalni vodovodni sistemi se napajajo iz lastnih, lokalnih vodnih virov, kjer je vodni vir podzemna voda, zajeta v obliki izvirov ali vodnjakov v razpoklinskih ter prodnih vodonosnikih pa tudi površinskih voda.

Koristne številke/naslovi

Dežurna služba za vzdrževanje vodovodnega omrežja
(prijava spremembe barve pitne vode, smradu pitne vode ...):
Javno podjetje Vodovod – kanalizacija, d. o. o.,
Vodovodna cesta 90, Ljubljana, Laboratorij,
tel.: 01/580-81-90, 01/580-81-91

Poročanje stanja vodomera (najkasneje do 15. v mesecu): po pošti na naslov
Javno podjetje Vodovod – kanalizacija, d. o. o., za inkaso službo,
Vodovodna cesta 90, Ljubljana,
tel: 01/580-84-44, faks: 01/580-84-04,
e-pošta: odcitki.vodomerov@vo-ka.si,

elektronski obrazec: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=324>

Obrazec za delilnik stroškov:

<http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=382>

Evidentiranje sprememb uporabnikov:

pisno po pošti na naslov Javno podjetje Vodovod – kanalizacija, d. o. o.,

Oddelek reklamacij inkaso službe,

Vodovodna cesta 90, Ljubljana ali osebno v času uradnih ur,

splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=383>

Cenik za obračun storitev zbiranja, čiščenja in distribucijo vode:

<http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=363>

Odvajanje in čiščenje odpadnih vod

Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne in padavinske vode je **obvezna občinska gospodarska javna služba** varstva okolja. Na območju MOL jo izvaja **JP VO-KA**. Odvajanje odpadne vode v kanalizacijo, tam kjer je izgrajena, je obvezno. Neposredno odvajanje odpadnih voda v podzemne in površinske vode je prepovedano. Centralni kanalizacijski sistem zajema prispevno območje naselja Ljubljana in v občini Medvode naselje Medvode. Odpadna komunalna voda priteka s pomočjo

črpališč na centralno čistilno napravo Ljubljana. Na območju MOL je tudi šest malih čistilnih naprav. V javno kanalizacijo in greznice **ne smemo metati oziroma zlivati**: odpadnih olj in naftnih derivatov, gradbenih odpadkov (malta, cement, deske), barv, topil, dezinfekcijskih sredstev, kislin, fitofarmaceutskih sredstev, zdravil, trdih odpadkov (tekstil, drobni plastični odpadki, embalaža) in organskih odpadkov (ostanki hrane, pokošena trava, listje).

Koristne številke/naslovi

Intervencijsko čiščenje in odmašitve hišnih priključkov, čiščenje greznic:

Javno podjetje Vodovod – kanalizacija, d. o. o.,

Vodovodna cesta 90, Ljubljana,

tel.: 01/580-82-12,

<http://www.jh-lj.si/index.php?p=3>

Cenik za obračun storitev odvajanja in čiščenja odpadnih in padavinskih voda:

<http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=363>

Soglasje za priključitev na vodovodno in kanalizacijsko omrežje

Za priključek na javno vodovodno in javno kanalizacijsko omrežje (ki se lahko izvede samo za legalno zgrajeni manj zahtevni objekt) je treba pridobiti **soglasje JP VO-KA**. Stranka lahko **vlogo** za izdajo projektnih pogojev, za izdajo soglasja k projektnim rešitvam in za izdajo soglasja k priključitvi na-

piše v poljubni obliki in jo lastnoročno podpiše, lahko pa izpolni tipsko vlogo na pripravljenem obrazcu. Vlogo lahko pošlje po pošti ali osebno vloži v sprejemni pisarni podjetja na Vodovodni cesti 90 med uradnimi urami. K vlogi je treba priložiti različna dokazila.

Koristne številke/naslovi

Dodatne informacije:

osebno v sprejemni pisarni na sedežu
Javnega podjetja Vodovod – kanalizacija, d. o. o.,
Vodovodna cesta 90, Ljubljana,
v času uradnih ur ali po tel.: 01/580-83-82,
splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=360>

Obrazci za izdajo soglasja in seznam potrebnih dokazil:

<http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=603>

Izvedba priključka na vodovodno in kanalizacijsko omrežje

Za vsak nov priključek oz. spremembo obstoječega priključka je treba pridobiti **soglasje JP VO-KA**. Soglasje se izda na podlagi predhodno izdelanega **projekta hišnega priključka**, ki ga na vlogo stranke proti plačilu izdelata JP VO-KA. Vlogo za naročilo izdelave projekta hišnega priključka lahko stranka napiše na pripravljenem obrazcu. Vlogi za naročilo izdelave projekta je treba priložiti

dokazila o upravičenosti do izvedbe priključka. Ob dvigu soglasja vsaka stranka prejme Obvestilo strankam, kjer so vsa nadaljnja navodila, ki so potrebna za izvedbo priključka. JP VO-KA izvaja samo vodovodne priključke. Stranka mora izvedbo naročiti med uradnimi urami v Službi priključkov in s seboj prinesiti vse potrebne dokumente: pravnomočno gradbeno dovoljenje (pravnomočnost

potrdi Upravna enota, ki ga izda), projekt hišnega vodovodnega priključka, na vpogled soglasje JP VO-KA k projektnim rešitvam in priključitvi in na vpogled potrdilo o plačilu priključnine. JP VO-KA na osnovi predložene dokumentacije izdelava ponudbo in pogodbo za izvedbo vodovodnega priključka. Za gradbena dela (izkop in izvedbo vodomernega jaška) mora investitor priskrbeti izvajalca sam. Prav tako si mora investitor pridobiti dovoljenje za prekop in zaporo ceste, če je le-ta potrebna. JP VO-KA kanalizacijskih

priključkov ne izvaja, zato lahko priključek v skladu z izdanim soglasjem izvede zunanji izvajalec pod nadzorom referenta za kanalizacijske priključke JP VO-KA. Zunanji izvajalec del oz. investitor mora Službo priključkov o datumu izvedbe kanalizacijskega priključka obvestiti tri dni pred pričetkom del. Vsak izveden vodovodni in kanalizacijski priključek mora biti geodetsko posnet in vnesen v katastrsko bazo. Geodetski posnetek izvede JP VO-KA oziroma pooblaščen podjetje na stroške investitorja.

Koristne številke/naslovi

Dodatne informacije: na sedežu Javnega podjetja Vodovod – kanalizacija, d. o. o., Vodovodna cesta 90, Ljubljana, med uradnimi urami ali po telefonu tel.: 01/580-83-40 (referent za vodovodne priključke) in tel.: 01/580-83-39 ali 01/580-83-43 (referent za kanalizacijske priključke), spleto: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=361>

Obrazci za naročilo izdelave projekta hišnega priključka in seznam potrebnih dokazil: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=361>

Pridobitev vodne pravice

Vodno pravico je treba pridobiti **za vsako rabo vodnega dobra**, ne glede na namen rabe in v skladu z določbami zakona. Za lastno oskrbo s pitno vodo je treba pridobiti **vodno dovoljenje**, ki ga izda **MOP, Agencija RS za okolje**. Vodno dovoljenje se podeli **za plačilo**. Za rabo kapnice (voda, zbrana, prestre-

žena ob padavinah, navadno s strehe) ni treba pridobiti vodnega dovoljenja. Če se iz istega vodnega vira oskrbuje več hiš, se lahko poda le ena vloga, v kateri se izpolnijo vsi podatki o vodnem viru in podatki o vseh gospodinjstvih, ki so priključeni. Navedeni nosilci gospodinjstev vlogo tudi podpišejo. Vsi objekti se

vrišejo v kopijo katastrskega načrta. Za izdajo dovoljenja se plača upravno takso, znesek določi Vlada RS. Raba vode brez pridobljene vodne pravice je prekršek,

za katerega je zagrožena denarna kazen. Nadzor izvaja Inšpektorat RS za okolje in prostor.

Koristne številke/naslovi

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana,
tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana,
Vilharjeva 33, Ljubljana,
tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,
e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si,
splet: <http://www.iop.gov.si/>

Vodno soglasje

Za **poseg v prostor**, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, mora pravna ali fizična oseba, ki namerava izvesti poseg, pridobiti vodno soglasje. Gre za: poseg na vodnem ali priobalnem zemljišču, poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb, poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice, poseg na varstvenih in ogroženih območjih, poseg zaradi odvajanja odpadnih voda, poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bo-

gatenje vodonosnika ali vračanje vode v vodonosnik, hidromelioracije ter druge kmetijske operacije, gozdarska dela, rudarska dela ali druge posege, zaradi katerih lahko pride do vpliva na vodni režim. Informacijo o pogojih posega v prostor, ki lahko vplivajo na vodni režim ali stanje voda, se lahko pridobi pri **MOP, Agencija RS za okolje** v roku 30 dni od prejema zahteve. K **vlogi** za pridobitev vodnega soglasja je treba priložiti predpisano dokumentacijo.

Koristne številke/naslovi

MOP, Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami,
Einspielerjeva 6, Ljubljana,
tel.: 01/309 45 40, faks: 01/309 45 92

Kopalna voda

V Mestni občini Ljubljana ni naravnega kopalnišča. Območje kopalne vode je običajno mesto, kjer se kopa večje število ljudi in kopanje ni prepovedano. **MOP, Agencija RS za okolje** letno, pred začetkom kopalne sezone, v medijih objavi **seznam območij kopalnih voda**. Na območjih kopalnih voda je treba ugotavljati higiensko ustreznost kopalnih voda po predpisih, ki urejajo minimalne higienske in druge zahteve za kopalne vode. Monitoring higienske ustreznosti kopalnih voda zagotavlja MOP. Območje kopalnih voda ni nikoli na ožjem vodovarstvenem območju kot

tudi ne v zavarovanih območjih narave, kadar lahko kopanje ogrozi lastnosti območja, zaradi katerih je bilo zavarovano. Naravno kopalnišče ima upravljavca, ki zagotavlja dnevno čiščenje kopalnišča in vodi o tem dnevnik, zagotavlja dnevnik obratovanja kopalnišča in izvajanje programa vzorčenja kopalne vode. Vsako naravno kopalnišče mora imeti na informacijskem mestu objavljene **rezultate laboratorijskih preskusov** tekočega leta. Nadzor nad higiensko neoporečnostjo kopalne vode v naravnih kopalniščih in izvajanjem predpisov izvaja **Zdravstveni inšpektorat RS**.

Koristne številke/naslovi

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana,
tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

Podatki o kakovosti voda v naravnih kopalniščih:
<http://www.arso.gov.si/vode/kopalne%20vode/>

MZ, Zdravstveni inšpektorat RS,
Parmova 33, Ljubljana,
tel.: 01/280-38-02, faks: 01/280-38-08,
e-pošta: gp-zirs.mz@gov.si,
splet: http://www.mz.gov.si/si/organi_v_sestavi/zdravstveni_inspektorat_rs/

TLA

Tla so kot naravni vir, naravna vrednota in kot nosilec prostora za obstoj in razvoj človeštva nenadomestljiva. Nadzor glede spoštovanja zakonodaje s področja onesnaženosti tal izvajajo državni inšpektorji, pristojni za varstvo okolja, kmetijski inšpektorji, fitosanitarni inšpektorji in inšpektorji, pristojni za kemikalije, vsak v okviru svojih pristojnosti.

Pomembni predpisi, ki urejajo področje:

- Zakon o fitofarmacevtskih sredstvih (Ur. l. RS, št. 35/07)
- Uredba o določanju statusa zaradi fitofarmacevtskih sredstev ogroženega območja vodonosnikov in njegovih hidrografskih zaledij in o ukrepih celovite sanacije (Ur. l. RS, št. 97/02)
- Uredba o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (Ur. l. RS, št. 84/05)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Ur. l. RS, št. 120/04, 7/06)
- Pravilnik o dolžnostih uporabnikov FFS (Ur. l. RS, št. 62/03)
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati pravne in fizične osebe za promet s fitofarmacevtskimi sredstvi (Ur. l. RS, št. 68/02)
- Pravilnik za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (Ur. l. RS, št. 130/04)
- Odredba o prepovedi uporabe fitofarmacevtskega sredstva, ki vsebuje aktivno snov diklobenil, na nekmetijskih površinah na območju Ljubljanskega polja (Ur. l. RS, št. 23/02)
- Odlok o reji, registraciji, cepljenju in označevanju psov ter obveznostih pri vzdrževanju čistoče javnih površin (Ur. l. RS, št. 51/92)

Fitofarmacevtska sredstva

FFS so aktivne snovi in pripravki, ki so namenjeni za: varstvo rastlin oz. rastlinskih proizvodov pred škodljivimi organizmi oz. preprečevanje delovanja škodljivih organizmov; vpliv na življenjske procese rastlin, drugače kot s hranili; ohranjanje rastlinskih proizvodov in zatiranje nezaželenih rastlin, delov rastlin, zadrževanje ali preprečevanje nezaželene rasti rastlin. Vsako FFS, ki

je v prometu in uporabi na območju RS, mora biti **registrirano** v skladu z zakonom, tudi po vstopu Slovenije v Evropsko unijo pa mora biti zanj v skladu z zakonom **izdano dovoljenje**. Prost promet s FFS čez državno mejo ni dovoljen. V določenih primerih se lahko neregistrirano FFS uporablja na podlagi izdanega dovoljenja **Fitosanitarnе uprave RS**.

Koristne številke/naslovi

MKGP, Fitosanitarna uprava RS,
Einspielerjeva 6, Ljubljana,
tel.: 01/309-43-79, faks: 01/309-43-35,
e-pošta: furs.mkgp@gov.si,
splet: <http://www.furs.si/>

Seznam registriranih FFS:
<http://www.fito-info.bf.uni-lj.si/ffs/reg/Index.htm>

Naprave za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev

V promet se smejo dajati le naprave, s katerimi je ob predpisani uporabi zagotovljeno za ljudi in okolje neškodljivo nanašanje FFS, imajo **certifikat o skladnosti** in izpolnjujejo pogoje iz certifikata. Imetniki naprav lahko uporabljajo le naprave, ki so redno pregledane in imajo znak o rednem pre-

gledu. Imetniki morajo pridobiti znak o rednem pregledu naprav vsaki dve leti. Prvi redni pregled naprave se opravi tri leta po prvi pridobitvi znaka o rednem pregledu za novo napravo, za katero je bil pridobljen certifikat. Certificiranje in testiranje naprav za FFS izvajajo pooblašene organizacije in podjetja.

Koristne številke/naslovi

Izvajalci testiranja škropilnih naprav v Sloveniji:
<http://www.furs.si/svn/ffs/testSkropilnikPooblastenci.asp>

Prodaja fitofarmaceutskih sredstev

FFS se lahko prodajajo le v **specializiranih prodajalnah** s FFS in se glede na stopnjo nevarnosti, embalažo in način uporabe delijo na: FFS, ki se lahko prodajajo le kupcem, ki predložijo veljavno dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede strokovne usposobljenosti, in FFS, ki se prodajajo kupcem brez predložitve dokazila. FFS, ki se prodajajo kupcem brez predložitve dokazila o opravljenem usposabljanju, se **lahko** prodajajo **tudi** v cvetličarnah, prodajalnah z neživilskim blagom in v posebnem delu prodajaln z živilji, če: niso razvrščena in označena z

nobenim od grafičnih simbolov za opozarjanje na nevarnost ter nobenim od standardnih opozoril R za označevanje nevarnih pripravkov FFS, so pakirana v embalažo za enkratno uporabo ali v embalažo z že pripravljeno škropilno mešanico za neposredno uporabo (npr. v razpršilkah) ali kot drugi gotovi pripravki (npr. vabe, prašiva). Seznam FFS za prodajo brez dokazila o opravljenem usposabljanju objavlja in sproti dopolnjuje **Fitosanitarna uprava RS** na spletnih straneh, za uporabnike pa mora biti seznam dosegljiv tudi v prodajalni s FFS.

Koristne številke/naslovi

MKGP, Fitosanitarna uprava RS,
Einspielerjeva 6, Ljubljana,
tel.: 01/309-43-79, faks: 01/309-43-35,
e-pošta: furs.mkgp@gov.si,
splet: <http://www.furs.si/>

Seznam registriranih FFS in veleprodajnih trgovin za prodajo FFS:
<http://www.fito-info.bf.uni-lj.si/ffs/reg/Index.htm>

Pravilna uporaba fitofarmaceutskih sredstev

FFS se morajo pravilno uporabljati. Pravilna uporaba pomeni uporabo FFS v skladu z **navodilom za uporabo in navedbo na etiketi**, vključno s pripravo predpisane koncentracije FFS, spoštovanje načel dobre kmetijske prakse, integriranega varstva rastlin, če je mogoče, ter varstva okolja in neciljnih organizmov. Pri izbiri časa škropljenja

je treba upoštevati **agrometeorološko napoved**. Zelo pomembno je tudi poznavanje t. i. **karence**, čakalne dobe od uporabe fitofarmaceutskega sredstva do spravila pridelka, in t. i. delovne karence, čakalne dobe od časa aplikacije do dovoljenega ponovnega dostopa ljudi ali živali na poškrpljivo površino. Uporaba zračnih pivlov za nanos FFS ni dovoljena.

Prav tako je prepovedana uporaba FFS na način, ki bi povzročil onesnaženje stanovanjskih, gospodarskih in podobnih objektov, kjer se zadržujejo ljudje in živali ter onesnaženje sosednjih zemljišč in vod. Na najožjem in ožjem območju s strogim vodovarstvenim režimom je uporaba FFS na vrtovih, na gradbenih parcelah in vrtničkih, na kmetijskih in drugih nepozidanih zemljiščih prepovedana. Prav tako je uporaba FFS prepovedana na priobalnih zemljiščih v

tloradni širini 15 metrov od meje brega voda 1. reda (Sava, Ljubljana) in pet metrov od meje brega voda 2. reda (Gradaščica ...). Uporabniki FFS, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in so tržni proizvajalci, morajo o uporabi FFS voditi evidence, poskrbeti za pravilno shranjevanje FFS in ravnanje z odpadki FFS, v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z odpadki. Za primer nepravilne uporabe FFS so predvidene **denarne kazni**.

Koristne številke/naslovi

MKGP, Fitosanitarna uprava RS,
Einspielerjeva 6,
tel.: 01/309-43-79, faks: 01/309-43-35,
e-pošta: furs.mkgp@gov.si, splet: <http://www.furs.si/>

Agrometeorološka napoved:
http://www.arso.gov.si/vreme/napovedi%20in%20podatki/agro_podatki.html

Svetovalni kodeks dobre kmetijske prakse:
http://www.kis.si/datoteke/File/kis/SLO/Publikacije/drugo/Kodeks_DKP.pdf

Dobra kmetijska praksa

Dobra kmetijska praksa je opravljanje kmetijske dejavnosti na način, ki omogoča dobro gospodarjenje s **kmetijsko zemljo** in **reprodukcijskim materialom** ob upoštevanju naravne danosti kmetijskega prostora. Dobra kmetijska praksa zajema optimalno kombinacijo agrotehničnih

ukrepov, da se ohrani naravna rodovitnost kmetijske zemlje in da se prepreči obremenjenost okolja, pretirano uporabo mineralnih in organskih gnojil in FFS ter da se pridelajo rastline ali rastlinski proizvodi, namenjeni za živila, ki vsebujejo najnižjo možno količino ostankov FFS.

Koristne številke/naslovi

Svetovalni kodeks dobre kmetijske prakse:
http://www.kis.si/datoteke/File/kis/SLO/Publikacije/drugo/Kodeks_DKP.pdf

Gnojilni načrt

Gnojilni načrt je **izdelan plan uporabe organskih in mineralnih gnojil**, ki vsebuje rezultate analize tal, predviden kolobar, ocene odzema hranil glede na pričakovani pridelek, časovni in količinski plan razvoza živinskih gnojil in gnojenja z mineralnimi gnojili, izračunan letni vnos hranil iz gnojil v tla in končno bilanco hranil v kolobarju. Izdelan mora biti za vsako enoto rabe na kmetiji. Če je na kmetiji več enot rabe, ki imajo podobne rezultate analiz tal ter podobno zgodovino gnojenja, se lahko izdelata gnojilni načrt za več enot rabe skupaj.

Obrazec za gnojilni načrt ni predpisan, pomembno je le, da vsebuje vse zgoraj naštetne podatke. Sestavi ga lahko vsak, ki je za to usposobljen – **kmet ali kmetijski svetovalec**. Pri sestavi gnojilnega načrta je treba upoštevati zakonske omejitve. Na vodovarstvenih območjih je gnojenje brez gnojilnega načrta prepovedano. Gnojenje je prepovedano tudi na priobalnih zemljiščih v tlorisni širini 15 metrov od meje brega voda 1. reda (Sava, Ljubljana), in pet metrov od meje brega voda 2. reda (Gradaščica ...).

Koristne številke/naslovi

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana, Celovška cesta 135, Ljubljana, tel.: 01/513-07-00, faks: 01/513-07-41, spleť: <http://www.lj.kgzs.si/>

Svetovalni kodeks dobre kmetijske prakse: http://www.kis.si/datoteke/File/kis/SLO/Publikacije/drugo/Kodeks_DKP.pdf

Obveznosti spremljevalcev psov v zvezi z vzdrževanjem čistoče

Pse ni dovoljeno voditi na otroška igrišča, njive in vrtove ter na površine, na katerih je to s posebno oznako prepovedano. Spremljevalci psov morajo z javnih prometnih površin in javnih površin v skupni rabi ter preostalih površin v

individualni rabi, **proti odstranjevati iztrebke psov**. Iztrebke psov se lahko odvrže v posebej za ta namen postavljene zabojnike, ki uporabniku nudijo tudi vrečke za pobiranje pasjih iztrebkov. Nadzor izvaja Inšpektorat MU MOL.

Koristne številke/naslovi

MOL, MU, Inšpektorat, Proletarska 1, Ljubljana, tel.: 01/306-16-00, dežurna številka: 01-306-16-00, faks: 01/306-16-22, spleť: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/inspektorat/default.html

Vrtičkarstvo na vodovarstvenih območjih

Na **najožjem vodovarstvenem območju** je raba kmetijskih in drugih nepozidanih zemljišč za vrtičke prepovedana. Za vrtiček se šteje zemljišče, ki je oblikovano v grede ali druge oblike, značilne za vrtove, z namenom pridelave vrtnin, sadja in cvetja za lastno rabo lastnika ali drugega posestnika zemljišča. Na najožjem vodovarstvenem območju so morali lastniki ali drugi posestniki vrtičkov najkasneje do 1. 1. 2006 prenehati uporabljati ta zemljišča za vrtičke. Nadzor izvajata **Inšpektorat RS za okolje in prostor** (nekmetijske površine) in **Kmetijska inšpekcija** (kmetijske površine). Vrtičkarstvo na **ožjem in širšem vodovarstvenem območju** ni prepovedano, je pa prepovedana uporaba fitofarmaceutskih sredstev na najožjem in ožjem območju s strogim vodovarstvenim režimom, na ožjem območju z manj strogim vodovarstvenim režimom

pa dovoljena le v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko pridelavo kmetijskih pridelkov. Na najožjem vodovarstvenem območju je prepovedano tudi gnojenje, na ožjem območju pa je gnojenje dovoljeno le v skladu s predpisom, ki ureja mejne vrednosti vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla, če iz rezultatov monitoringa kakovosti vode izhaja, da je imela voda iz zajetja v obdobju zadnjih petih let dobro kemijsko stanje, na širšem vodovarstvenem območju pa je gnojenje dovoljeno, če niso presežene mejne vrednosti dušika v skladu s predpisom, ki ureja mejne vrednosti vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla.

Koristne številke/naslovi

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor,
 Območna enota Ljubljana,
 Vilharjeva 33, Ljubljana,
 tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,
 e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si, splet: <http://www.iop.gov.si/>

MKGZ, Kmetijska inšpekcija, Enota Ljubljana,
 Vilharjeva 33, Ljubljana,
 tel.: 01/420-45-00, faks: 01/420-45-10,
 e-pošta: irskgh.mkgp@gov.si,
 splet: http://www.mkgp.gov.si/si/organi_v_sestavi/inspektorat_republike_slovenije_zakmetijstvo_gozdarstvo_in_hrano/kmetijska_inspekcija/

ODPADKI

Ravnanje z odpadki vključuje dejavnosti zmanjševanja nastajanja odpadkov ter ravnanja z njimi (zbiranje, prevzemanje, razvrščanje in predelava). Nadzor nad ravnanjem s komunalnimi odpadki izvajajo občinski inšpektorji, za vse preostale vrste odpadkov pa državni inšpektorji, pristojni za varstvo okolja.

Pomembni predpisi, ki urejajo področje:

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06)
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02, 2/04, 41/04)
- Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja gospodarske javne službe ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili (Ur. l. RS, št. 18/03, 135/03, 32/04, 106/05, 32/06, 57/06, 106/06)
- Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Ur. l. RS, št. 32/06)
- Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur. l. RS, št. 84/06, 106/06)
- Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo (Ur. l. RS, št. 107/06)
- Pravilnik o predelavi biološko razgradljivih odpadkov v kompost (Ur. l. RS, št. 42/04, 41/04)
- Pravilnik o ravnanju z odpadki (Ur. l. RS, št. 84/98, 45/00, 20/01, 13/03, 41/04)
- Pravilnik o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Ur. l. RS, št. 3/03, 41/04, 50/04, 62/04)
- Pravilnik o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (Ur. l. RS, št. 105/00, 41/04)
- Pravilnik o ravnanju z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi (Ur. l. RS, št. 42/04, 41/04)
- Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki (Ur. l. RS, št. 37/04, 41/04)
- Pravilnik o sežiganju odpadkov (Ur. l. RS, št. 32/00, 53/01, 81/02, 41/04)
- Odlok o cestno prometni ureditvi (Ur. l. RS, št. 33/01)
- Odlok o javni službi zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov (Ur. l. RS, št. 102/04)

Nelegalna odlagališča odpadkov

Nelegalna odlagališča odpadkov so nezaželen in izrazito moteč del pokrajine, ki je tudi potencialno škodljiv za zdravje. Vrsta in količina odpadkov na teh odlagališčih je zelo različna. Še posebej so nelegalna odlagališča problematična na **vodovarstvenih območjih**, kjer predstavljajo nenehno potencialno nevarnost za onesnaženje podzemne vode kot izjemno pomembnega vira pitne vode. Oseba, ki opazi izlivanje, odmetavanje ali odlaganje nevarnih ali škodljivih snovi v vode, na vodno ali priobalno zemljišče ali na vodovarstvenem zemljišču je dolžna te dogodke **nemudoma prijaviti** centru za obveščanje, pristojni inšpekci-

ji ali policiji in storiti vse, kar je v njeni moči, da so posledice za okolje čim manjše. Sanacija nelegalnih odlagališč je zelo zahteven proces, ki zahteva sistematičen in strokoven pristop ter zelo visoka finančna sredstva. Nadzor nad odstranjevanjem **komunalnih odpadkov** izvaja **Inšpektorat MU MOL**, za **preostale vrste odpadkov** pa **Inšpektorat RS za okolje in prostor**. **Vodenje različnih evidenc** s področja ravnanja z odpadki je v pristojnosti **MOP, Agencije RS za okolje**. Vzpostavljene evidence se enkrat mesečno osvežijo na njihovi spletni strani in enkrat letno objavijo v Uradnem listu RS.

Koristne številke/naslovi

Prijava nelegalnih odlagališč komunalnih odpadkov:

MOL, MU, Inšpektorat,

Proletarska 1, Ljubljana,

tel.: 01/306-16-00, faks: 01/306-16-22,

splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/inspektorat/default.html

Prijava nelegalnih odlagališč odpadkov:

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana,

Vilharjeva 33, Ljubljana,

tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,

e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si, splet: <http://www.iop.gov.si/>

Regijski center za obveščanje Ljubljana: brezplačna telefonska številka: 112

Policijska uprava Ljubljana,

Prešernova cesta 18, Ljubljana, tel.: 01/361-02-00, interventna številka: 113,

anonimni telefon: 080-1200, faks: 01/232-79-88,

e-pošta: pulj@policija.si, splet: <http://www.policija.si>

MOP, Agencija RS za okolje,

Vojkova 1b, Ljubljana,

tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,

splet: <http://www.arso.gov.si/>

Ločeno zbiranje odpadkov

Za največji del sistema ločenega zbiranje odpadkov za gospodinjstva v MOL je zadolžena **SNAGA javno podjetje, d. o. o.** Poleg Snage na tem področju delujejo tudi še organizacije, ki so dobile posebno licenco oz. koncesijo MOP za odpadke, kot so avtomobilske gume, azbestni odpadki, izrabljeni avtomobili in gradbeni odpadki. Za industrijo, obrt in storitvene organizacije pa skrbijo posebna podjetja. Sistem je postavljen kot kombinacija prinašalnega sistema, kjer so občani dolžni odpadke prinašati, in sistema zbiranja od-vrat-do-vrat, kjer zbrane odpadke prevzame izvajalec. Infrastruktura prinašalnega sistema so zbirni centri, zbiralnice ločenih frakcij, premični kontejner za zbiranje nevarnih odpadkov:

Zbirni center je posebej urejen in opremljen pokrit prostor za **ločeno zbiranje** vseh vrst frakcij, ki jih povzročitelji iz gospodinjstev lahko prepuščajo izvajalcu, frakcij, ki jih izvajalec sam prevzame v zbiralnicah, in za začasno hranjenje posameznih frakcij do rednega prevzema **frakcij odpadne embalaže** ali njihove prepustitve v ponovno uporabo, **predelavo** ali odstranjevanje. Zbirni center je hkrati urejen kot zbiralnica **nevarnih frakcij**, kjer se te frakcije tudi začasno skladiščijo.

Zbiralnica je pokrit ali nepokrit posebej urejen prostor za ločeno zbiranje in začasno hranjenje posameznih frakcij, ki jih povzročitelji prepuščajo izvajalcu. V zbiralnicah, ki so praviloma razporejene za gravitacijsko območje 300 prebivalcev in so na javni površini, so posode za ločeno zbiranje stekla (zeleni pokrov),

papirja (moder pokrov) in embalaže (rumen pokrov).

Premična zbiralnica nevarnih frakcij je tovorno vozilo, opremljeno (lahko tudi s samostojnim zabojnikom) za ločeno zbiranje **nevarnih frakcij**, ki s postanki po določenem **urniku** na naseljenih območjih omogoča, da povzročitelji iz gospodinjstev izvajalcu te frakcije oddajajo.

V okviru sistema od-vrat-do-vrat ločimo še naslednje pojme.

Zbirno mesto je prostor, kjer uporabniki stalno, redno in nemoteno ločeno zbirajo odpadke v predpisanih posodah, ves čas do dneva prevzema na prevzemnem mestu. Ni na javni površini in ga zagotavljajo uporabniki. Urejeno mora biti tako, da je zagotovljena higiena in da ni vplivov na javno površino ali površino sosedov.

Prevzemno mesto je prostor, kjer uporabniki redno prepuščajo izvajalcu določene vrste komunalnih odpadkov. Je praviloma na javni površini in ga zagotavlja organ MOL, pristojen za gospodarske javne službe na predlog izvajalca. Izjemoma lahko pristojni organ na predlog izvajalca določi prevzemno mesto na zemljišču v zasebni lasti, če lastnik zemljišča poda izrecno pisno soglasje k določitvi prevzemnega mesta na njegovem zemljišču in pisno soglasje lastnikov zemljišč, potrebnih za dostop s smetarskim vozilom.

Zbirno-prevzemno mesto je prostor, kjer se določene vrste komunalnih odpadkov zbirajo in kjer jih uporabniki prepuščajo izvajalcu. Zagotavlja se na način, določen za zbirno in prevzemno mesto.

Ločeno zbiranje stekla

V zbiralnicah je za odlaganje stekla predvidena posoda z **zelenim pokrovom**. Vanjo **lahko odlagamo**: steklenice živil in pijač, stekleno embalažo zdravil in kozmetike, kozarce vloženi živil in drugo stekleno embalažo. Vanjo **ne smemo odlagati**: okenskega, avtomobilskega in drugega ravnega stekla, ogledal, kristalnega in ekranskega stekla, stekla svetil, pleksi-

stekla, laboratorijskega in rudo ognjevarnega stekla, porcelana, keramike, žarnic in svetlobnih cevi. Stekleno embalažo je treba vedno pred oddajo izprazniti in izplakniti z vodo ter odstraniti zamaške ali pokrovčke. Ločeno zbrano steklo prevzame podjetje Slopak, družba za ravnanje z odpadno embalažo. Steklo v steklarnah nato predelajo v nove izdelke.

Ločeno zbiranje papirja in kartona

V zbiralnicah je za odlaganje papirja in kartona predvidena posoda z **modrim pokrovom**. Vanjo **lahko odlagamo**: časopise, revije, zvezke, knjige, prospekte, kataloge, pisemske ovojnice, pisarniški papir, ovojni papir, papirnate nakupovalne vrečke, kartonsko embalažo in lepenko. Vanjo **ne smemo odlagati**: kartonske votle embalaže tekočin, kopirnega, povoščenega in plastificiranega papirja, celofana, tapet, higienskega papirja, od živil pomazane ali prepojene papirnate ter kartonske embalaže in kakorkoli umazanega ali navlaženega papirja in

kartona. Kartonske škatle in drugo embalažo z veliko prostornino zložimo ali raztrgamo; revijam in prospektom vedno odstranimo zaščitno folijo. Ločeno zbran papir in karton prevzame podjetje Slopak, družba za ravnanje z odpadno embalažo. V papirnicah nato papir in karton pripravijo za obdelavo – odstranijo lepilo, vezavo, kovinske dele in smeti – ter surovine primerno predelajo. Nato iz predelanega kartona in papirja izdelajo papirnate vrečke, toaletni papir in papirnate brisače, kartonsko embalažo za jajca, kuverte, zvezke, mape ...

Ločeno zbiranje embalaže

V zbiralnicah je za odlaganje embalaže predvidena posoda z **rumenim pokrovom**. Vanjo **lahko odlagamo**: plastenke pijač in živil, plastenke čistil in pralnih sredstev, pločevinke živil in pijač, votlo embalažo od mleka, sokov ... in plastične lončke in vrečke. Vanjo **ne smemo odlagati**: plastične embalaže nevarnih snovi ali njihovih ostankov. Embalažo pred odlaganjem vedno izpraznimo ter

odstranimo zamaške ali pokrovčke. Večje plastenke in pločevinke stisnemo in tako zmanjšamo njihovo prostornino. Ločeno zbrano embalažo prevzame podjetje Slopak, družba za ravnanje z odpadno embalažo. Iz plastične embalaže se izdelujejo ohišja za kemične svinčnike in vžigalnike, različne cevi, tlakovci, vrečke, preproge, spalne vreče, avtomobilski deli, čopiči ...

Koristne številke/naslovi

Redni odvoz komunalnih odpadkov:

Snaga Javno podjetje, d. o. o.,
 Povšetova ulica 6, Ljubljana,
 ga. Lejla Petkovšek, tel.: 01/477-96-40, faks: 01/477-96-21,
 e-pošta: lejla.petkovsek@snaga.si ali
 g. Roman Puš, tel.: 01/477-96-67, faks: 01/477-96-21,
 e-pošta: roman.pus@snaga.si,
 splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=7>

Redni odvoz ločenih frakcij odpadkov:

Snaga Javno podjetje d.o.o.,
 Povšetova ulica 6, Ljubljana,
 g. Jože Kralj,
 tel.: 01/477-96-93, faks: 01/477-97-13, e-pošta: joze.kralj@snaga.si ali
 g. Ratko Šušnjar,
 tel.: 01/477-96-93, faks: 01/477-97-13, e-pošta: ratko.susnjar@snaga.si,
 splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=7>

Ločeno zbiranje bioloških odpadkov

Na zbirnih mestih so biološkim odpadkom namenjene **rvave posode**. Vanje **lahko odlagamo**: kuhinjske odpadke (zelenjavne odpadke, olupke in ostanke sadja, kavno usedlino, kavne filtre in čajne vrečke, netekoče ostanke hrane, jajčne lupine, pokvarjene prehrabene

izdelke in papirnate vrečke in robčke) in vrtno odpadke (rože, plevel, pokošeno travo in staro zemljo lončnic). Vanje **ne smemo odlagati**: maščob (npr. odpadno jedilno olje) in cigaretnih ogorkov. Ločeno zbrane biološke odpadke prevzame podjetje KOTO, d.d.

Koristne številke/naslovi

Redni odvoz ločenih frakcij odpadkov:

Snaga Javno podjetje, d. o. o.,
 Povšetova ulica 6, Ljubljana,
 g. Jože Kralj, tel.: 01/477-96-93, faks: 01/477-97-13, e-pošta: joze.kralj@snaga.si ali
 g. Ratko Šušnjar, tel.: 01/477-96-93, faks: 01/477-97-13, e-pošta: ratko.susnjar@snaga.si,
 splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=7>

Seznam predelovalcev biološko razgradljivih odpadkov v kompost:

<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

Seznam zbiralcev organskih kuhinjskih odpadkov:

<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

Ostanki odpadkov

Na zbirnih mestih so ostankom odpadkov namenjene **plastične črne ali kovinske sive posode**. Vanje **lahko odlagamo**: plastificiran papir, manjše količine stiropora in zamaščene folije, plenice, ohlajen pepel, tkanine, usnje, šiviljske

odpadke, vrečke iz sesalnika, mačji pesek, kasete, filme, fotografije, pluto, gumo, keramiko, porcelan, žarnice, izolacijsko in avtomobilsko steklo. Ostanek odpadkov se odloži na odlagališče nenevarnih odpadkov Barje.

Koristne številke/naslovi

Redni odvoz komunalnih odpadkov: Snaga Javno podjetje, d. o. o.,
 Naročilo zamenjave posod za zbiranje odpadkov: Snaga Javno podjetje, d. o. o.,
 Povšetova ulica 6, Ljubljana,
 ga. Lejla Petkovšek, tel.: 01/477-96-40, faks: 01/477-96-21,
 e-pošta: lejla.petkovsek@snaga.si ali
 g. Roman Puš, tel.: 01/477-96-67, faks: 01/477-96-21,
 e-pošta: roman.pus@snaga.si,
 spleť: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=7>

Zeleni odrez

Zeleni odrez so vsi odpadki, ki spomladi nastanejo pri delu na vrtovih, urejanju živih meja in obrezovanju dreves. Manjše količine se lahko odložijo v rjave posode, ki so namenjene biološkemu odpadku. **JP SNAGA** vsako leto **med 22. marcem in 15. majem** v okviru akcije »Za lepšo Ljubljano« organizira **brezplačni odvoz zelenega odreza**. V okvir opisane akcije ne spada odvoz vejevja iz sadovnjakov,

večjih nasadov dreves in obrezanih dreves na zasebnih površinah večjih razsežnosti. Zbrani zeleni odrez se odloži na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje, kjer iz njega nastane kakovosten kompost. Odvoz zelenega odreza je treba **naročiti**. Jeseni podjetje Snaga poskrbi tudi za odvoz odpadlega listja, za katerega je v okviru akcije predviden termin med 1. oktobrom in 15. novembrom.

Koristne številke/naslovi

Naročilo odvoza zelenega odreza ali listja:
 Snaga Javno podjetje, d. o. o.,
 Povšetova ulica 6, Ljubljana,
 g. Stojan Blatnik, tel.: 01/477-96-32, faks: 01/477-97-13,
 e-pošta: stojan.blatnik@snaga.si,
 spleť: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=7>

Kosovni odpadki

V MOL izvaja odvoz kosovnih odpadkov **JP SNAGA**. Prevzem in odvoz je mogoč tudi po naročilu, vendar je zanj treba plačati v skladu z veljavnim cenikom. Manjše količine kosovnih odpadkov je mogoče oddati tudi v **zbirnem centru Barje** (vsak občan dnevno do 3 m³). Med kosovne odpadke **lahko odložimo**: kopalniško opremo, pohištvo, preproge, oblazinjeno pohištvo in vzmetnice in svetila ter senčila. Mednje **ne smemo odložiti**: gospodinjskih odpadkov, gradbenih odpadkov, zemlje, listja in vej, nevarnih odpadkov, odpadne električne in elektronske opreme in avtomobilskih gum. Kosovne odpadke je treba odložiti poleg posod za ostanke odpadkov in jih razvrstiti glede na vrsto (kovine, les ...).

Odpadki morajo biti pripravljene najkasneje do 6. ure zjutraj na dan odvoza, vendar ne prej kot 24 ur pred dnevom odvoza. Stroški za odvoz kosovnih odpadkov so že vključeni v ceno odvoza komunalnih odpadkov. Zbrane odpadke prevzamejo pooblaščen organizacije, neuporabni del pa odloži na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje.

Koristne številke/naslovi

Naročilo odvoza kosovnih odpadkov:
Snaga Javno podjetje, d. o. o.,
izposoja zabojev za odlaganje odpadkov:
Snaga javno podjetje, d. o. o.,
Povšetova ulica 6, Ljubljana,
ga. Lejla Petkovšek,
tel.: 01/477-96-40, faks: 01/477-96-21, e-pošta: lejla.petkovsek@snaga.si,
splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=7>

Urnik odvoza kosovnih odpadkov:
<http://www.jh-lj.si/index.php?p=7&k=1302>

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),
delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;
od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;
ob nedeljah in praznikih zaprto,
splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

Električna in elektronska oprema

Odpadno električno in elektronsko opremo je **treba zbirati ločeno**, in ne več v okviru odvoza kosovnih odpadkov. Električno in elektronsko opremo lahko odložimo v **zbiornem centru Barje**, kjer je v ta namen postavljenih šest zabojujnikov: zabojujnik za velike gospodinjske naprave (hladilniki, zamrzovalniki, pralni in sušilni stroji ...), zabojujnik za male gospodinjske aparate (sesalniki, sesalne metle, naprave za šivanje, opekači ...), zabojujnik za televizijske in računalniške ekrane, zabojujnik za opremo za zabavno

elektroniko in telekomunikacije (veliki in mali računalniki, tiskalniške enote, faksi, telefoni, radijski sprejemniki, videorekorderji, videokamere ...) in zabojujnik za električna in elektronska orodja (z izjemo velikih nepremičnih industrijskih orodij), **neposredno v zbiralnicah ali centru za obdelavo koncesionarja**, ki izvaja javno službo ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo. Oddaja je brezplačna. V MOL sta to podjetji **Surovina, d. d. in DINOS, d. d.**

Koristne številke/naslovi

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),

delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;

od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;

ob nedeljah in praznikih zaprto,

splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

Zbiralnice in centri za skladiščenje in obdelavo odpadne električne in elektronske opreme:

- Surovina, d. d., PE Ljubljana,
Cesta dveh cesarjev 370, Ljubljana,
tel.: 01/423-11-74,
e-pošta: surovina.lj@surovina.si,
splet: <http://www.surovina.si>
- DINOS, d. d., Skladišče Ljubljana,
Šlandrova 6, Ljubljana,
tel.: 01/561-06-30,
e-pošta: marko.draksler@dinos.si,
splet: <http://www.dinos.si/>

Gradbeni odpadki

Manjše količine čistih gradbenih odpadkov (opeka, beton, keramika) je mogoče oddati v **zbirnem centru Barje**, za večje količine pa je treba **skleniti pogodbo** s podjetjem, ki je pooblaščen za ravnanje s to vrsto odpadkov. Vodenje

različnih evidenc s področja ravnanja z odpadki je v pristojnosti MOP, Agencije RS za okolje. Vzpostavljene evidence se enkrat mesečno osvežijo na njihovi spletni strani in enkrat letno objavijo v Uradnem listu RS.

Koristne številke/naslovi

Seznam zbiralcev gradbenih odpadkov:

<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),

delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;

od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;

ob nedeljah in praznikih zaprto,

splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

Izrabljene avtomobilske gume

Avtomobilске gume je **treba zbirati ločeno**, in ne več v okviru odvoza kovinskih odpadkov. Zbiranje in ravnanje z izrabljenimi avtomobilskimi gumami je **državna gospodarska javna služba**, ki jo na območju MOL izvaja pooblašče-

no podjetje **GET inženiring** iz Kresnic. Oddaja izrabljenih avtomobilskih gum je brezplačna. Manjše število izrabljenih avtomobilskih gum je mogoče oddati tudi v **zbirnem centru Barje**, od leta 2006 pa tudi pri **vulkanizerjih**.

Koristne številke/naslovi

GET inženiring, d. o. o.,

Ribče 50a, 1281 Kresnice,

tel.: 01/897-79-23, faks: 01/897-75-22,

e-pošta: get-inzeniring@siol.net,

splet: <http://www.get-inzeniring.si/>

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),

delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;

od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;

ob nedeljah in praznikih zaprto,

splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

Avtomobili

Ločimo izrabljena motorna vozila, »stara bremena« in zapuščena vozila. V Sloveniji je s 1. majem 2004 začel delovati sistem ravnanja z **izrabljenimi motornimi vozili**. Sistem zagotavlja zajem in razgradnjo vseh izrabljenih motornih vozil v Sloveniji, tudi t. i. starih bremen. Izrabljeno motorno vozilo je tisto, ki je namenjeno prevozu potnikov z največ osmimi sedeži ali prevozu blaga z največjo maso do 3,5 tone in se ne uporablja več v prometu, bodisi zato: ker je dotrajano in neprimerno za varno vožnjo, ker je poškodovano do te mere, da popravilo in vožnja nista mogoča (npr. po prometni nesreči), ali ker se lastnik odloči, da je zanj odpadek. Izrabljeno motorno vozilo je **lastnik** dolžan dostaviti do prevzemnega mesta, kjer z osebnim dokumentom in prometnim dovoljenjem izkaže lastništvo in prejme potrdilo o razgradnji. S 1. 12. 2005 zadnjemu lastniku vozila ni več treba plačati storitve razgradnje izrabljenega motornega vozila. »**Stara bremena**« so izrabljena motorna vozila, ki so bila objavljena iz prometa pred 1. majem 2004, za katera ni mogoče ugotoviti ali določiti zadnjega lastnika in so zavržena na zasebnih ali javnih površinah ali so nedovoljeno odložena v naravi. Po 1. maju 2005 mora za odstranitev in ekološko razgradnjo izrabljenih vozil

poskrbeti **lastnik zemljišča**, na katerem je vozilo. Za **zapuščeno vozilo** velja vozilo, s katerega so odstranjene registrske tablice ali je brez veljavne registracije ali je huje poškodovano in nihče ne skrbi zanj. Nadzor nad zapuščenimi vozili izvajajo mestni nadzorniki, ki na zapuščeno vozilo **po prijavi ali uradni dolžnosti** nalepijo pisno obvestilo, da se mora vozilo v osmih dneh odstraniti. Če je po osmih dneh vozilo še vedno na istem mestu, mestni nadzornik odredi odstranitev zapuščenega vozila na varovan prostor in hkrati ugotavlja lastnika vozila. Odstranitev se opravi na stroške lastnika zapuščenega vozila. Zapuščeno vozilo se hrani na varovanem prostoru največ 60 dni od dneva, ko je bilo pripeljano. V tem času mestni nadzornik pozove lastnika vozila, da poravnava vse stroške odvoza in hrambe vozila ter ga odpelje. Če po preteku 60-dnevnega roka lastnik vozila ne odjavi, se šteje, da je vozilo brez lastnika. Lastninsko pravico na vozilu pridobi MOL, ki občasno organizira javno prodajo zapuščenih vozil. Vodenje različnih evidenc s področja ravnanja z odpadki je v pristojnosti MOP, Agencije RS za okolje. Vzpostavljene evidence se enkrat mesečno osvežijo na njihovi spletni strani in enkrat letno objavijo v Uradnem listu RS.

Koristne številke/naslovi

Seznam prevzemnih mest izrabljenih motornih vozil:
<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

Seznam mest odvzema še uporabnih delov izrabljenih motornih vozil pred obvezno oddajo:
<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

Prijava zapuščenih vozil: MOL, MU, Inšpektorat,
 Proletarska 1, Ljubljana,
 tel.: 01/306-16-25, faks: 01/306-16-22,
 splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/inspektorat/default.html
 Seznam zapuščenih vozil: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=8&k=106>

Prevzem zapuščenih vozil:
 lokacija Avtosejma - Cesta dveh cesarjev, Ljubljana, odprto: 24 ur na dan.

Nevarni odpadki iz gospodinjstev

Nevarne odpadke iz gospodinjstev je treba oddati v **premično zbiralnico – zabojnik**, s katerim **JP SNAGA** dvakrat letno zbira nevarne odpadke na območju MOL. Zbiranje poteka na 18 lokacijah po dva dni. Nevarne odpadke se lahko odda tudi v **zbirnem centru Barje**. **Nevarni odpadki iz gospodinjstev** so: stari akumulatorji, baterije, barve in topila, kemikalije, olja in masti,

pesticidi, pralna in kozmetična sredstva, ki vsebujejo nevarne snovi, zdravila in neonske cevi. Nevarni odpadki iz gospodinjstev se začasno skladiščijo v prehodnem skladišču na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje. Iz prehodnega skladišča se nevarni odpadki predajo specializirani organizaciji, ki je registrirana za zbiranje in odstranjevanje nevarnih odpadkov.

Koristne številke/naslovi

Urnik odvoza nevarnih odpadkov:
<http://www.jh-lj.si/index.php?p=7&k=1304>

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),
 delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;
 od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;
 ob nedeljah in praznikih zaprto,
 splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

Ostanki fitofarmaceutskih sredstev

Končni uporabnik mora zagotoviti, da v **prodajni embalaži** po uporabi FFS ne ostanejo odpadna FFS, pri čemer mora upoštevati navodila proizvajalca glede izpraznitve prodajne embalaže. Odpadno embalažo je treba zbrati in oddati na primernih odzernih mestih – **premični zbiralnici – zaboju**, s

katerim JP SNAGA dvakrat letno zbira nevarne odpadke na območju MOL, v **zbirnem centru Barje, distributerju**, če se FFS uvrščajo med odpadke iz kmetijstva, ali **neposredno zbiralcu nevarnih odpadkov**. Nadzor izvajata Inšpektorat RS za okolje in prostor in Kmetijska inšpekcija.

Koristne številke/naslovi

Urnik odvoza nevarnih odpadkov:
<http://www.jh-lj.si/index.php?p=7&k=1327>

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),
 delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;
 od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;
 ob nedeljah in praznikih zaprto,
 splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana,
 Vilharjeva 33, Ljubljana,
 tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10,
 e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si, splet: <http://www.iop.gov.si/>

MKGZ, Kmetijska inšpekcija, Enota Ljubljana,
 Vilharjeva 33, Ljubljana, tel.: 01/420-45-00, faks: 01/420-45-10,
 e-pošta: irskgh.mkgp@gov.si,
 splet: http://www.mkgp.gov.si/si/organi_v_sestavu/inspektorat_republike_slovenije_za_kmetijstvo_gozdarstvo_in_hrano/kmetijska_inspekcija/

Azbestni odpadki

Obstajata dve vrsti azbestnih materialov. V prvo skupino se uvrščajo čisti azbest in materiali, ki vsebujejo **šibko vezan azbest** (npr. skodle iz strešne lepenke, brizgani in ročno nanaseni ometi, izolacijske plošče, tesnilne mase, smole, lepila, valovite lepenke iz azbesta, kiti in paste, nabrizgana in ročno nanasena izolacija). Za te izdelke je značilno, da se zaradi svoje strukture z lahkoto drobijo in vlaknajo. V drugo skupino se uvrščajo **izdelki iz azbestnega cementa** (npr. strešne plošče, fasadne plošče, vodovodne in kanalizacijske cevi in kolena, vodni zbiralniki, korita za rože) in **drugi azbestni izdelki** (asfaltne talne azbestne obloge, veziva, polnila, kiti, barve in premazi, zavorne obloge in sklopke). Iz teh izdelkov se azbest ne sprošča, če niso poškodovani ali če se jih ne obdeluje (vrta, reže, žaga, brusi).

Azbestna, iglam podobna vlakna so zelo majhna in jih lahko vdihavamo, ne da bi za to vedeli. Ker lahko povzročajo boleznine, kot so azbestoza in rak pljuč, je treba vse materiale, ki vsebujejo azbest, **odstraniti na poseben način**. Odpadni azbest in šibko vezani azbestni odpadki morajo biti pred odstranitvijo površinsko obdelani ali obdelani s postopki utrjevanja ali uničevanja azbestnih vlaken ali za-

pakirani v zabojnikih ali vrečah tako, da je preprečeno sproščanje azbestnih vlaken v okolje. Prevoz odpadnega azbesta in šibko vezanih azbestnih odpadkov na mesto odstranjevanja je dovoljen le, če so ti odpadki predhodno ustrezno obdelani. Nakladanje in razkladanje azbestnih odpadkov na ali z nakladalnih površin vozil za prevoz tovora je treba izvesti skrbno, tako da se jih ne meče ali stresa. Če med prevozom azbestnih odpadkov tovor razsujе, je treba razsute azbestne odpadke takoj po razsutju ponovno zapakirati in odpeljati na mesto odstranjevanja. Azbestni odpadki se odlagajo na odlagališče nevarnih odpadkov, lahko tudi na odlagališče nenevarnih odpadkov, če so predhodno obdelani s postopki utrjevanja ali uničevanja azbestnih vlaken. Manjše količine ustrezno obdelanih azbestnih odpadkov je mogoče oddati tudi v **zbirnem centru Barje**. **Zbiralci azbestnih odpadkov** morajo biti vpisani v posebno evidenco s področja ravnanja z odpadki, ki jo vodi MOP, Agencije RS za okolje. Vzpostavljene evidence se enkrat mesečno osvežijo na spletni strani in enkrat letno objavijo v Uradnem listu RS. Nadzor izvajajo državni inšpektorji, pristojni za varstvo okolja.

Koristne številke/naslovi

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),

delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;

od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;

ob nedeljah in praznikih zaprto,

splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

Seznam pooblaščenih oseb za odstranjevanje azbesta iz objektov in naprav:

<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

Odpadna olja in maščobe

Odpadna jedilna olja je **prepovedano mešati** z drugimi odpadki, odvajati v javno kanalizacijo, v greznice ali neposredno v vode in izpuščati v ali na tla ter mešati z biološko razgradljivimi odpadki, ki so namenjeni kompostiranju. Odpadna jedilna olja in maščobe ter motorna strojna in mazalna olja je mogoče oddati v **zbirnem centru Barje** ali v **premični zbiralnici – zabojniku**, s katerim JP SNAGA zbira nevarne odpadke iz gospodinjstev. Povzročitelj odpadnih jedilnih olj iz **gostinstva**, mora zagotoviti, da se vsa odpadna jedilna olja, ki nastanejo pri pripravi hrane, zberejo

ločeno od drugih odpadkov, se začasno shranjujejo v skladu s predpisi, ki urejajo higieno živil, in oddajo zbiralcu odpadnih jedilnih olj ali neposredno predelovalcu odpadnih jedilnih olj. Nadzor v zvezi z ravnanjem z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi v gostinstvu izvaja Zdravstveni inšpektorat RS. Vodenje različnih evidenc s področja ravnanja z odpadki je v pristojnosti MOP, Agencije RS za okolje. Vzpostavljene evidence se enkrat mesečno osvežijo na njihovi spletni strani in enkrat letno objavijo v Uradnem listu RS.

Koristne številke/naslovi

Urnik odvoza nevarnih odpadkov:
<http://www.jh-lj.si/index.php?p=7&k=1304>

Seznam zbiralcev jedilnih olj in masti:
<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

Seznam zbiralcev odpadnih olj:
<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/>

MZ, Zdravstveni inšpektorat RS,
 Parmova 33, Ljubljana,
 tel.: 01/280-38-02, faks: 01/280-38-08,
 e-pošta: gp-zirs.mz@gov.si,
 splet: http://www.mz.gov.si/si/organi_v_sestavi/zdravstveni_inspektorat_rs/

Zbirni center Barje (na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje),
 delovni čas: od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 20:00;
 od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote med 6:00 in 18:00;
 ob nedeljah in praznikih zaprto,
 splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?m=51&k=1318>

NARAVNO OKOLJE

Ohranjanje narave je vsako ravnanje, ki se opravlja zaradi ohranitve biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot. Nadzor glede spoštovanja zakonodaje s področja ohranjanja narave državni inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave in v primeru živalskih vrst lovski inšpektorji. Neposredni nadzor v naravi izvajajo tudi naravovarstveni nadzorniki.

Pomembni predpisi, ki urejajo področje:

- Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93, 13/98, 24/99, 56/99, 31/00, 67/02, 110/02, 112/06, 115/06)
- Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04)
- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06)
- Zakon o varstvu pred požarom (Ur. l. RS, št. 71/93, 87/01, 110/02, 105/06, 3/07)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS, št. 48/04)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih – območjih Natura 2000 (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04)
- Uredba o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju (Ur. l. RS, št. 16/95, 28/95, 35/01)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 110/04)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 52/02, 67/03)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 111/04, 70/06)
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS, št. 130/04)

Natura 2000

Natura 2000 združuje in v celoto povezuje dva tipa območij. **Posebna območja varstva**, ki so opredeljena po določilih Direktive o ohranjanju prostoživečih vrst ptic (79/409/EEC) in **posebna ohranitvena območja**, ki so določena po Direktivi o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (92/43/EEC). Območja Natura 2000 so določena z namenom ohranitve rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov v ugodnem stanju oz. vzdrževanja in izboljšanja obstoječega stanja. Varstvene usmeritve območij Natura 2000 se upoštevajo pri urejanju prostora, rabi naravnih dobrin, in sicer tako, da je treba za vsak prostorski akt ali poseg v naravo izvesti presojo vplivov na okolje. Lastnik zemljišča na območju Natura 2000 lahko pristojno

območno enoto Zavoda RS za varstvo narave zaprosi za predhodno strokovno mnenje v zvezi z načrtovanim posegom v naravo. **Evidence** o območjih Natura 2000 **vodi MOP, Agencija RS za okolje**. Podatki so dostopni v digitalni (tudi prek aplikacije naravovarstveni atlas) in analogni obliki. Za pridobitev podatkov je treba podati vlogo.

Koristne številke/naslovi

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana,
tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

Zavod RS za varstvo narave, OE Ljubljana,
Cankarjeva 10, Ljubljana,
tel.: 01/244-53-50, faks: 01/244-53-68,
e-pošta: zrsvn.oelj@zrsvn.si,
splet: <http://www.zrsvn.si/slo/lj/lj.asp>

Naravovarstveni atlas:

<http://kremen.arso.gov.si/NVatlas/users/login.asp?refurl=%2FNVatlas%2FEwmap%2Easp>

Prodaja zemljišč na zavarovanem območju

V primeru prodaje zemljišč na zavarovanem območju država ali lokalna skupnost lahko uveljavljata **predkupno pravico**, odvisno od tega, ali je akt o zavarovanju, s katerim se območje zavaruje, sprejela država ali lokalna skupnost. Predkupno pravico države uveljavlja **MOP, Agencija RS za okolje**, za MOL pa **Oddelek za ravnanje z nepremičninami MU MOL**, po predhodnem mnenju Oddelka za varstvo okolja MU MOL. Predkupna pravica se ne nanaša na zemljišča, na katerih so naravne vrednote, območja Nature 2000 in ekološko pomembna območja. Izjema so občinski akti, kjer gre za zavarovanje naravnih vrednot državnega pomena. V tem primeru je

predkupni upravičenec država. Lastnik obvesti predkupnega upravičenca o nameri prodaje zemljišča na zavarovanem območju tako, da mu posreduje ponudbo za prodajo zemljišča. Kopijo ponudbe je treba posredovati tudi v vednost upravljavcu zavarovanega območja. Ponudbo za prodajo zemljišča je treba posredovati na posebnem obrazcu. Na ponudbo organ odgovori v najkrajšem možnem času, najkasneje pa v zakonsko določenem 60-dnevnem roku.

Koristne številke/naslovi

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana,
tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

Obrazec za prodajo zemljišča na zavarovanem območju:
<http://www.arso.gov.si/narava/predkupna%20pravica.html>

MOL, MU, Oddelek za ravnanje z nepremičninami,
Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana,
tel.: 01/306-11-10, faks: 01/306-12-13,

MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja,
Zarnikova 3, Ljubljana,
Tel.: 01/306-43-04, faks: 01/306-43-03,
e-pošta: varstvo.okolja@ljubljan.si,
splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/zvo/default.html

Naravovarstveni pogoji in soglasja

Za naravovarstveno soglasje je treba za-
prosi **v primeru posega v naravo** na
zavarovanem območju, na Natura 2000
območjih in območjih naravnih vrednot
državnega ali lokalnega pomena. Če gre
za poseg v naravo na ekološko pomemb-
nem območju, naravovarstveno soglasje
ni potrebno. Prav tako naravovarstvenih
pogojev in soglasja ni treba pridobiti, če
je bilo za določen poseg treba izvesti
presojo vplivov na okolje in je bilo v
tem postopku izdano okoljevarstveno
soglasje. Omenjene akte izdaja **MOP,**
Agencija RS za okolje in se jih ne sme
enačiti z naravovarstvenimi smernicami
in mnenji, ki jih morajo državni in lokalni
organi, pristojni za prostorsko načrto-
vanje, pridobiti v postopku priprave
prostorskih aktov. Naravovarstvene
smernice izdaja Zavod RS za varstvo
narave. Za gradnjo objekta na območju,
ki ima na podlagi predpisov s področja
ohranjanja narave poseben status, je

treba pridobiti naravovarstvene pogoje
in naravovarstveno soglasje na način in
po postopku, ki ga določajo predpisi s
področja graditve objektov. Za pridobi-
tev naravovarstvenih pogojev oz. soglas-
ja je treba vložiti **vlogo**, ki ji mora biti
priložen idejni načrt oz. idejna zasnova
načrtovanega posega ter pooblastilo
naročnika za zastopanje v postopku
pridobivanja naravovarstvenih pogojev.
Zahtevi za izdajo naravovarstvenega so-
glasja mora biti priložen tudi načrt oz.
del projekta za pridobitev gradbenega
dovoljenja, na katerega so se nanašali
naravovarstveni pogoji. MOP mora do-
ločiti naravovarstvene pogoje ter izdati
ali zavrniti izdajo naravovarstvenega
soglasja v zakonsko določenih rokih.

Koristne številke/naslovi

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana,
tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

Vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev:
<http://www.arso.gov.si/narava/naravovarstveni%20pogoji%20in%20soglasja.html>

Vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja:
<http://www.arso.gov.si/narava/naravovarstveni%20pogoji%20in%20soglasja.html>

Škoda na premoženju, ki jo povzročijo živali zavarovanih prosto živečih živalskih vrst

Do odškodnine je upravičena le oseba, ki je varovala svoje premoženje in ravnala kot dober gospodar. Škodo je treba **prijaviti** takoj ali najkasneje v roku treh dni pri **območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije** in nato zavarovati kraj nastanka škode. Pooblaščen oseba zavoda nato v roku dveh dni po prijavi škode opravi **ogled kraja dogodka** in ugotovitve zapiše v **zapisnik**, ki ga nato pošlje na **MOP, Agencijo RS za okolje**. Pri ogledu lahko sodelujejo tudi strokovnjaki kmetijske svetovalne službe, različni strokovni izvedenci, lovci in drugi – če njihovo delovanje ni v okviru izvajanja javne službe je zavezanec za plačilo njihovih storitev tisti, ki jih je povabil. Če se v postopku ugotovi, da je bila prijava škode upravičena, oškodovanec od pristojnega ministrstva lahko zahteva povračilo stroškov, ki so nastali v postopku ugotavljanja škode. Poobla-

ščena oseba in oškodovanec se lahko na podlagi oglada takoj ali v roku 8 dni od prijave škode sporazumeta o višini odškodnine. Na podlagi zapisnika in sklenjenega **sporazuma** MOP, Agencija RS za okolje preveri, ali sta oba dokumenta ustrezno izpolnjena, potrdi sporazum in izplača. Če se ne sporazumeta, lahko oškodovanec na MOP, Agencijo RS za okolje posreduje odškodninski zahtev z vlogo na posebnem obrazcu. Če MOP, Agencija RS za okolje na podlagi razpoložljive dokumentacije ugotovi, da je oškodovanec upravičen do izplačila odškodnine, oškodovancu predlaga sklenitev novega sporazuma na podlagi vloge. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo MOP, Agencije RS za okolje, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najpozneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala.

Koristne številke/naslovi

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Ljubljana,
Tržaška cesta 2, Ljubljana,
tel.: 01/241-06-00, faks: 01/241-06-40,
e-pošta: OELjubljana@zgs.gov.si,
splet: <http://www.zgs.gov.si/slo/obmocne-enote/ljubljana/o-obmocju/index.html>

MOP, Agencija RS za okolje,
Vojkova 1b, Ljubljana, tel.: 01/478-40-00, faks: 01/478-40-52,
splet: <http://www.arso.gov.si/>

Obrazec zapisnika o nastanku škode:

Obrazec sporazuma o določitvi višine odškodnine:

Obrazec vloge za uveljavljanje odškodninskega zahtevka:

<http://www.arso.gov.si/narava/%c5%beivalske%20vrste/od%c5%a1kodnine/>

Prepoved vožnje z vozili v naravnem okolju

Na območju RS je v naravnem okolju prepovedano **voziti, ustavljati, parkirati ali organizirati vožnje** z motornimi vozili, kolesi s pomožnim motorjem in drugimi prevoznimi sredstvi, ki omogočajo gibanje, hitrejše od hoje pešca, z močjo lastnega motorja in niso namenjena izključno vožnji po cesti, in s kolesi. Dovoljene so tudi nekatere izjeme (npr. za potrebe gospodarjenja z gozdovi, opravljanja kmetijskih del, urejanja vodotokov in hudourniških območij, vzdrževanja infrastrukturnih objektov ...). Ustavljanje ali parkiranje vozil v naravnem okolju sta dovoljena le v pasu 5 m zunaj vozišča, če je to skladno s predpisi o varnosti cestnega prometa in če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča. Na gozdnih cestah in na

cestah z makadamskim voziščem v gozdnem prostoru ter na cestah v območjih, ki so zavarovana s posebnimi predpisi (naravni in gozdni rezervati, narodni, regijski in krajinski parki, vodni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom), je prepovedano organiziranje voženj z vozili na motorni pogon ali njihova uporaba za testne in kros vožnje, športne, tekmovalne in reklamne vožnje ter njim podobne oblike uporabe. Za nespoštovanje prepovedi so določene denarne kazni. Nadzor izvajata Inšpektorat RS za okolje in prostor ter policija, na gozdnih in kmetijskih površinah tudi Gozdarska in Kmetijska inšpekcija in na zavarovanih območjih tudi pooblaščenih nadzorniki za varstvo parkov in drugih zavarovanih naravnih znamenitosti.

Koristne številke/naslovi

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana, Vilharjeva 33, Ljubljana, tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10, e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si, splet: <http://www.iop.gov.si/>

Policijska uprava Ljubljana, Prešernova cesta 18, Ljubljana, tel.: 01/361-02-00, interventna številka: 113, anonimni telefon: 080-1200, faks: 01/232-79-88, e-pošta: pulj@policija.si, splet: <http://www.policija.si>

MKGP, Gozdarska inšpekcija, Parmova 33, Enota Ljubljana, tel.: 01/420-45-06, faks: 01/434-57-17, e-pošta: irskgh.mkgp@gov.si, splet: http://www.mkgp.gov.si/si/organi_v_sestavi/inspektorat_republike_slovenije_za_kmetijstvo_gozdarstvo_in_hrano/gozdarska_inspekcija/

MKGZ, Kmetijska inšpekcija, Enota Ljubljana, Vilharjeva 33, Ljubljana, tel.: 01/420-45-00, faks: 01/420-45-10, e-pošta: irskgh.mkgp@gov.si, splet: http://www.mkgp.gov.si/si/organi_v_sestavi/inspektorat_republike_slovenije_za_kmetijstvo_gozdarstvo_in_hrano/kmetijska_inspekcija/

Prepoved kurjenja v naravnem okolju

Razglas o povečani požarni ogroženosti v naravnem okolju izda **MOL, Uprava RS za zaščito in reševanje** na osnovi različnih meteoroloških podatkov. Razglas je objavljen v sredstvih javnega obveščanja in vsebuje podatke o območjih, za katere velja povečana požarna ogroženost, in datum začetka veljave. Po prenehanju nevarnosti se razglas prekliče in preklic objavi v sredstvih javnega obveščanja. Kdor opazi, da grozi neposredna nevarnost požara ali eksplozije oz. kdor opazi požar, mora nevarnost odstraniti oz. požar pogasiti,

če to lahko stori brez nevarnosti zase in za druge. Če sam tega ne more storiti, mora takoj obvestiti **Gasilsko brigado Ljubljana, Regijski center za obveščanje Ljubljana** ali **Policijsko upravo Ljubljana**. Pri tem mu mora pomagati vsak, ki razpolaga s sredstvom za zveze ali prevoznim sredstvom. Vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonom kazensko in odškodninsko odgovorna za neizvajanje ukrepov varstva pred požarom ter za posledice, ki iz tega nastanejo.

Koristne številke/naslovi

MO, Uprava RS za zaščito in reševanje,
Vojkova cesta 61, Ljubljana,
tel.: 01/471-33-22, faks: 01/431-81-17,
e-pošta: urszr@urszr.si, splet: <http://www.sos112.si/slo/index.php>

Regijski center za obveščanje Ljubljana:
brezplačna telefonska številka: 112

Gasilska brigada Ljubljana,
Vojkova 19, Ljubljana,
tel.: 01/234-20-00,
splet: <http://www.gasilskabrigadaljubljana.si/>

Policijska uprava Ljubljana,
Prešernova cesta 18, Ljubljana,
tel.: 01/361-02-00, interventna številka: 113,
anonimni telefon: 080-1200, faks: 01/232-79-88,
e-pošta: pulj@policija.si, splet: <http://www.policija.si>

MO, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
Izpostava Ljubljana,
Prule 27, Ljubljana,
tel.: 01/ 426-43-02, faks: 01/ 426-42-80,
e-pošta: ljubljana.irsvndn@mors.si, splet: <http://www.mors.si/index.php?id=97>

Zavetišče za zapuščene živali

Zavetišče za zapuščene živali **Gmajnice** je namenjeno začasni namestitvi zapuščenih živali (psov in mačk) z območja Mestne občine Ljubljana. Vse živali so pred oddajo zdravniško pregledane in ustrezno oskrbljene. Zavetišče se nahaja na mirnem in samotnem kotičku

na začetku Ljubljanskega barja, nekaj kilometrov pred Brezovico. Dostopno je s Tržaške ceste v smeri proti Brezovici, mimo Dolgega mosta je treba pred nadvozom pri Volvovem servisu zaviti levo in nato slediti posebnim zelenim tablam.

Koristne številke/naslovi

Zavetišče za zapuščene živali,

Gmajnice 30, Ljubljana,

tel.: 01/256-02-79, faks: 01/256-59-80,

e-pošta: zavetisce@siol.net,

splet: http://www.ljubljana.si/si/mescani/zavetisce_za_zivali/default.html

Pomoč živalim v zavetišču:

Transakcijski račun št. 01261-6030380391, sklic: 00365

Zatočišče za živali prosto živečih vrst

O najdbi katerega koli osebka prosto živečih vrst živali (npr. vrabec, kanja, srna, jež), ki je bolan ali ranjen, ali če gre za zapuščene mladiče, ki sami še

niso sposobni preživeti v naravi, je **treba obvestiti** zatočišče za živali prosto živečih vrst.

Koristne številke/naslovi

Trenutno v Sloveniji opravlja naloge zatočišča:

Golob, d. o. o.,

Glavni trg 7, 2366 Muta,

tel.: 031/813-097,

g. Zlatko Golob, tel.: 041/518-939

JAVNE ZELENE POVRŠINE V MESTU

Urejanje javnih zelenih površin

Vzdrževanje javnih in drugih zelenih površin v Ljubljani izvaja **KPL, d. d., družba za gradnjo in vzdrževanje cest, zelenih površin in inženiring**. Vzdrževanje zajema gojitvena dela in sanitarno sečnjo, košnjo travnih površin, vzdrževanje grmovnic, živih mej, pešpoti in mostov, postavljanje klopi, koškov za smeti in raznih obvestilnih tabel.

Koristne številke/naslovi

KPL, d. d.,
Tbilisijska 61,
tel.: 01/476-92-00, faks: 01/476-93-02,
e-pošta: kpl@kpl.si

MOL, MU, Oddelek z gospodarske dejavnosti in promet,
Trg mladinskih delovnih brigad 7, Ljubljana,
tel.: 01/306-17-15, faks: 01/306-17-01,
e-pošta: ogjssp@ljubljanasi.si,
splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/ogjssp/default.html

- **Deratizacija** (miši, podgane in drugi škodljivi glodalci), **dezinfekcija** (bolezenske klice) in **dezinskcija** (ščurki, mravlje, muhe, ose, sršeni, molji ...) prostorov:

Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana,
Zaloška 29, Ljubljana,
tel.: 01/586-39-45, g. Jernej Kos, g. Janez Kranjc in ga. Špela Rupnik

- **Prostorski podatki o MOL:**

URBINFO – javni informacijski sistem prostorskih podatkov v MOL,
splet: <http://ppmol.org/urbanizem5/index2.html>

- **Obrazci za izdajo lokacijskih informacij** – vloga za potrdilo o namenski rabi zemljišča, vloga za lokacijsko informacijo za gradnjo objektov oz. izvajanje drugih del na zemljiščih in objektih (novogradnja, nadomestna gradnja, rekonstrukcija, sprememba namembnosti, odstranitev objekta), vloga za lokacijsko informacijo za gradnjo objektov oz. izvajanje del na zemljiščih in objektih (enostavni objekti), vloga za lokacijsko informacijo za gradnjo objektov oz. izvajanje drugih del na zemljiščih in objektih (investicijsko vzdrževalna dela, sprememba rabe), vloga za lokacijsko informacijo za določitev gradbene parcele k obstoječim objektom:

MOL, MU, Oddelek za urejanje prostora,
Poljanska ulica 28, Ljubljana, tel.: 01/306-15-21, faks: 01/306-15-57,
splet: <http://ppmol.org/urbanizem5/index2.html>

- **Izdaja gradbenega dovoljenja:**

Upravna enota Ljubljana, Izpostava Bežigrad,

Oddelek za okolje in prostor ter premoženjsko pravne zadeve,
Linhartova 13, Ljubljana, tel.: 01/306-30-00, faks: 231-32-67,
e-pošta: ue.lj-bezigrad@gov.si;

Izpostava Center,

Oddelek za okolje in prostor ter premoženjsko pravne zadeve,
Adamič – Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana, tel.: 01/306-30-00, faks: 01/306-31-79,
e-pošta: ue.lj-center@gov.si;

Izpostava Moste – Polje,

Oddelek za okolje in prostor ter premoženjsko pravne zadeve,
Proletarska 1, Ljubljana, tel.: 01/306-30-00, faks: 01/524-54-01,
e-pošta: ue.lj-moste@gov.si;

Izpostava Šiška,

Oddelek za okolje in prostor ter premoženjsko pravne zadeve,
Trg Prekomorskih brigad 1, Ljubljana, tel.: 01/306-30-00, faks: 01/505-56-68,
e-pošta: ue.lj-siska@gov.si;

Izpostava Vič – Rudnik,

Oddelek za okolje in prostor ter premoženjsko pravne zadeve,
Trg Mladinskih delovnih brigad 7, Ljubljana, tel.: 01/306-30-00, faks: 01/425-90-02,
e-pošta: ue.lj-vic-rudnik@gov.si,

splet: <http://upravneenote.gov.si/ljubljana/>

- Izdaja dovoljenj za uporabo javnih površin:

MOL, MU, Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet,
Trg mladinskih delovnih brigad 7, Ljubljana,
tel.: 01/306-17-15, faks: 01/306-17-01,
e-pošta: ogjssp@ljubljanasi.si,
splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/ogjssp/default.html

- Obrazec za izdajo soglasja: vloga za soglasje za pridobitev dovoljenja za **postavitev gostinskega vrta** na javni površini, vloga za soglasje za pridobitev dovoljenja za **postavitev objekta ali naprave za oglaševanje** in druge urbane opreme na javni površini, vloga za soglasje za **postavitev začasnih objektov, namenjenih prireditvam ali shodom** na javni površini:

MOL, MU, Oddelek za urejanje prostora,
Poljanska ulica 28, Ljubljana,
tel.: 01/306-15-21, faks: 01/306-15-57,
splet: <http://ppmol.org/urbanizem5/index2.html>

- Prijava kršenja javnega reda in miru: Policijska uprava Ljubljana, Prešernova cesta 18, Ljubljana, tel.: 01/361-02-00, interventna številka: 113, anonimni telefon: 080-1200, faks: 01/232-79-88, e-pošta: pulj@policijsi.si, splet: <http://www.policijsi.si>**- Prijava nedovoljenega parkiranja na zelenicah:** MOL, MU, Inšpektorat, Proletarska 1, Ljubljana, tel.: 01/306-16-00, faks: 01/306-16-22, splet: http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna_uprava/inspektorat/default.html**- Prijava nedovoljenih gradenj in posegov v prostor:**

MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana, Vilharjeva 33, Ljubljana, tel.: 01/420-44-00, faks: 01/420-44-10, e-pošta: irsop.oe-lj@gov.si, splet: <http://www.iop.gov.si/>

- Prijava uhajanja plina:

Javno podjetje Energetika Ljubljana, d. o. o., sektor Plinarna, Ljubljana, tel.: 01/588-94-46, splet: <http://www.jh-lj.si/index.php?p=2&k=118> ali

Regijski center za obveščanje Ljubljana: brezplačna telefonska številka: 112

VIRI

- Ekološki sklad RS, javni sklad (<http://www.ekosklad.si/>) (31. 5. 2007)
- Energetsko svetovalne pisarne (<http://gcs.gi-zrmk.si/svetovanje/pisarne.htm>) (31. 5. 2007)
- Gasilska brigada Ljubljana (<http://www.gasilskabrigadaljubljana.si/>) (31. 5. 2007)
- GET inženiring (<http://www.get-inzeniring.si/>) (31. 5. 2007)
- Inštitut za varovanje zdravja (<http://www.ivz.si/>) (31. 5. 2007)
- Javni holding Ljubljana (<http://www.jh-lj.si/>) (31. 5. 2007)
- Kmetijski inštitut Slovenije (<http://www.kis.si/pls/kis/!kis.web>) (31. 5. 2007)
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (<http://www.kgzs.si/>) (31. 5. 2007)
- MG, Tržni inšpektorat RS (<http://www.ti.gov.si/>) (31. 5. 2007)
- MKGP, Fitosanitarna uprava RS (<http://www.furs.si/>) (31. 5. 2007)
- MKGZ, Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano (http://www.mkgp.gov.si/si/organi_v_sestavi/inspektorat_republike_slovenije_za_kmetijstvo_gozdarstvo_in_hrano/) (31. 5. 2007)
- MNZ, Policija (<http://www.policija.si/portal/>) (31. 5. 2007)
- MO, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (<http://www.mors.si/index.php?id=11>) (31. 5. 2007)
- MOL (<http://www.ljubljana.si/>) (31. 5. 2007)
- MOP (<http://www.mop.gov.si/>) (31. 5. 2007)
- MOP, Agencija RS za okolje (<http://www.arso.gov.si/>) (31. 5. 2007)
- MOP, Inšpektorat RS za okolje in prostor (<http://www.iop.gov.si/>) (31. 5. 2007)
- MZ, Zdravstveni inšpektorat RS (<http://www.mz.gov.si/index.php?id=4851>) (31.5.2007)
- Register predpisov RS (<http://zakonodaja.gov.si/>) (31. 5. 2007)
- Zavod RS za varstvo narave (<http://www.zrsvn.si/slo/lj/lj.asp>) (31. 5. 2007)
- Zavod za gozdove Slovenije (<http://www.zgs.gov.si/>) (31. 5. 2007)
- Wikipedia - brezplačna enciklopedija (<http://www.en.wikipedia.org/>)

katalog koristnih informacij s področja varstva okolja

Mestna občina
Ljubljana